

Přijďte se svou třídou do galerie!

„... vždyť ne všechny body vašeho vzdělávacího programu musí být plněny ve školních lavicích...“

Proč přijít se žáky a studenty do Národní galerie v Praze? protože vzdělávání v galerii:

- nabízí výjimečnou možnost setkat se s originálem výtvarného díla
- naplňuje cíle stanovené ve vzdělávacích předpisech
- podporuje rozvoj kreativity dětí a mladých lidí
- nabízí mezipředmětové vazby v přístupu ke vzdělávání
- je vedeno zkušenými odbornými lektory, kteří dokáží reagovat na potřeby vaší třídy
- je interaktivní

Vstupné a cena programu

Vstupné pro školní skupiny (bez programu):

20 Kč / 1 žák, pedagogický doprovod (2 osoby) a děti do 6 let zdarma.

Orientační cena programu:

15 – 60 Kč / 1 žák při skupině 20 a více osob

300 – 1200 Kč / skupina žáků menší než 20 osob

pedagogický doprovod zdarma (2 osoby na 1 skupinu)

Pozn.: Maximální počet žaku a studentů ve skupině je 25 osob.

Prosíme, respektujte tento požadavek. Zachovávejte tak kvalitu a dobrý průběh programu.

Cenu konkrétního programu vám sdělíme na telefonních číslech jednotlivých lektorských oddělení.

Objednávky programů přijímáme nejméně 14 dní předem.

V případě volného místa Vám však rádi vyjdeme vstříc i jeden dva dny předem.

Zrušení objednaného pořadu nejméně jeden pracovní den předem, jinak účtujeme stornoplatek ve výši ceny objednaného programu.

Otevírací doba NG:

Denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin. Výjimkou je klášter sv. Jiří, kde je otevřeno denně od 10 do 18 hodin.

KLÁŠTER SV. ANEŽKY ČESKÉ **Sbírka starého umění**

Stálá expozice:

Středověké umění v Čechách a střední Evropě 1200–1550 (1. patro)

Klášterní komplex – nejstarší gotická architektura v Praze (přízemí)

Hmatová expozice (přízemí – ambit)

Adresa:

U Milosrdných 17, 110 00 Praha 1 – Staré Město

Otevírací doba:

10.00–18.00 hodin, denně mimo pondělí

Doprava:

metro A – stanice Staroměstská; metro B – stanice Náměstí Republiky,

tram č. 5, 8, 14, 26 – stanice Dlouhá třída; tram č. 17 – stanice Právnická fakulta

bus č. 133 – stanice Nemocnice Na Františku

Informace a rezervace pořadů na tel.: 221 879 216 – 217, 225,

e-mail: ak.educ@ngprague.cz

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Na uvedené programy, které probíhají v expozici před originály uměleckých děl, navazuje tvůrčí činnost v dětském ateliéru, při které mohou děti své zážitky vyjádřit formou výtvarné hry. Mnoho programů je navíc doplněno dalšími aktivitami (hry, skládačky, zábavné kvízy apod.). Programy a jejich náročnost jsou přizpůsobeny stáří dětí, věkové doporučení pro určité třídy není závazné. Pro práci v ateliéru dětem doporučujeme přinést si vlastní pracovní oděv.

O mamince

Povídání o Jáchymovi a Anně, o životě Panny Marie a o svatém Josefovi. Děti se dozvědí, proč má Maria na hlavě korunu, proč nosí modrý plášť a proč vlastně patří k nejčastěji zobrazovaným postavám středověkého umění. Pořad se koná v dubnu a květnu v souvislosti se Svátkem matek. Gotické obrazy a sochy poslouží jako inspirace pro vlastní práci v ateliéru. Jako odměnu děti dostanou přání pro maminku.

učivo:

- rodina, role členů rodiny, generace, příbuzenské a mezigenerační vztahy
- zobrazování a kult Panny Marie a Krista ve středověku

výstupy: žák:

- na základě vlastní zkušenosti rozlišuje blízké příbuzenské a generační vztahy v rodině
- rozezná scény ze života P. Marie a základní ikonografické typy (Navštívení P. Marie, Zvěstování P. Marii, P. Maria Pokorná, Královna nebes, Ochránitelka, sv. Anna Samotřetí)
- vytváří vizuálně obrazná vyjádření, jimiž komunikuje se svým nejbližším okolím

inspirace díly: Sv. Anna Samotřetí, Oltář z Velhartic, Oltář svatojiřský, Assumpta z Deštné, Svatojakubský oltář, Oltář roudnický, Madona vyšehradská ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro MŠ a žáky 1.–2. ročníku ZŠ

Svatý Václave, vévodo země české

Vydejte se s námi po stopách slavného knížete Václava z rodu Přemyslovců, který je nejvýznamnějším patronem české země. Čeká nás napínavý příběh, ve kterém uslyšíme o mnoha dobrých skutcích a zázračných činech, ale také o závisti a zradě. Zjistíme, proč se lidé ke sv. Václavovi v případě nebezpečí modlí a žádají jej o ochranu a proč se mu říká dědic české země. Svatováclavskou legendu si připomeneme tvořivou prací v ateliéru.

učivo:

- středověké legendy a jejich hrdinové – sv. Václav, sv. Ludmila
- role křesťanství v životě středověkého člověka

výstupy: žák:

- dokáže vysvětlit pojmy legenda, světec, atribut, zemský patron, rotunda
- nalézá v příbězích inspiraci a poučení, uvědomuje si mravní rozměr různých způsobů lidského chování

inspirace díly:

Ostatková busta sv. Ludmily, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Votivní deska z Dubečka, rám Madony svatovítské, Sv. Václav z Kadova

ikony: štetec, Vv, Čj, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 1.–5. ročníku ZŠ

Na sv. Jiří vylézají hadi a štíři

Znáte příběh o statečném rytíři svatém Jiří, princezně Kleolindě a strašlivém drakovi? Víte, jak je toto vyprávění znázorněno v gotických dílech? Program s pohádkovým námětem rozvíjí obrazotvornost, prostorovou představivost, napomáhá základní orientaci v ročních obdobích a rozpoznávání rozdílů mezi minulostí a přítomností. Oblíbené téma zpracují žáci podle své fantazie při výtvarné činnosti v ateliéru. Program je vhodné uskutečnit v dubnu, při příležitosti svátku sv. Jiří.

učivo:

- legendy a jejich hrdinové, pojmy světec, patron, atribut apod.
- střídání ročních období, orientace v čase a časový sled událostí

výstupy: žák:

- chápe pojem dobra a zla, hrdinství, vnímá morální aspekty lidského chování
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- si osvojuje prostorové vnímání a vyjadřuje časové roviny v rámci jednoho vizuálně obrazného vyjádření

inspirace díly: reliéf z Malesic, Oltář svatojiřský, oltář z Rábí, reliéfy Čtrnácti svatých Pomocníků ad.

ikony: štetec, Vv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro MŠ a žáky 1.–2. ročníku ZŠ

Řekla Káča Barce, nechme toho tance

O sv. Kateřině Alexandrijské, krásné a moudré panně, a o sv. Barboře, patronce horníků, po jejímž svátku začíná doba adventu. Také o tom, jak sv. Kateřina soupeřila s císařem Maxentiem, jak zachránila Karla IV. Co ještě nevíte o těchto světicích, které patřily ve středověku k nejoblíbenějším?

učivo:

- zvyky a tradice související se svátky sv. Kateřiny a sv. Barbory
- role křesťanství v životě středověkého člověka

výstupy: žák

- rozumí pojům světec, patron, legenda, atribut, advent, půst, oltář apod.

- v dílech středověkých umělců rozezná světice podle jejich atributů
- orientuje se v základních etapách církevního roku tvořícího základní rámec života v minulosti

inspirace díly: Mistr Světelského oltáře (dílna): Sv. Kateřina a Sv. Barbora, Deska Pouchobradská, Hans Pleydenwurff: Stětí sv. Barbory, Mistr Theodorik: Sv. Kateřina, Mistr Litoměřického oltáře: Svatokateřinský cyklus ad.

ikony: štětec, Vv, ČJ, Čjs, D, 120 min.

pozn.: doporučeno pro MŠ a žáky 1.–5. ročníku ZŠ

Vánoce v době Karla IV.

Povídání o nejkrásnějších svátcích v roce před Vyšebrodským oltářem - jedním z nejvýznamnějších děl v Národní galerii. Program je připraven na dobu adventu. S dětmi budeme hledat odpovědi na otázky, např. proč se Bůh rozhodl poslat na svět svého jediného Syna, jak se Panna Maria dozvěděla, že se jí narodí Ježíšek, a také z čeho mu sv. Josef ušil plenku. Pokusíme se porozumět symbolům ve výtvarných dílech tak, jak jim rozuměli lidé v době Karla IV. Program zahrnuje vyprávění příběhu, pozorování a tvořivou práci v ateliéru.

učivo:

- biblický příběh Narození Krista jako inspirace pro středověké umělce
- orientace v čase, měření času, letopočet
- slavení Vánoc a vánoční zvyky v době Karla IV. a dnes

výstupy: žák

- umí vyprávět příběh Kristova Narození a identifikovat jednotlivé postavy
- rozvíjí schopnost pozorování, všímá si detailů a jejich symbolického významu, rozeznává odlišnosti v zobrazení stejného námětu různými umělci
- srovnává a hodnotí zvyky předků a způsob života v minulosti

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, Panna Maria v naději, Svatojakubský oltář, Oltář z Velhartic ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, D, 120 min.

pozn.: doporučeno pro MŠ a žáky 1.–5. ročníku ZŠ

Velikonoce trochu jinak

Příběh o Kristově utrpení patří mezi ústřední náměty středověkého umění. O tom, co se odehrálo o Velikonocích před téměř dvěma tisíci lety, si budeme povídat před Vyšebrodským oltářem a dalšími významnými díly starých českých mistrů. S dětmi budeme hledat odpovědi na otázky: jak vznikl název velikonočních svátků, jak se nazývají jednotlivé dny velikonočního týdne, proč byl Kristus ukřižován, ale také např. jak s tím vším souvisí stehlík v dlani malého Ježíška.

učivo:

- biblický příběh o smrti a zmrtvýchvstání Krista a jeho reflexe ve středověkém umění
- velikonoční zvyky, symboly a tradice v minulosti a současnosti

výstupy: žák

- umí popsat události Kristova utrpení a identifikovat jednotlivé postavy
- v uměleckých dílech srovnává různé způsoby zpracování téhož námětu

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, piety, Třeboňský oltář, Ukřižování rajhradské, Reininghausův oltář, oltář z Velhartic ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro MŠ a žáky 1.–5. ročníku ZŠ

Byl jednou jeden...

Co znamená „svatý“, kdo to jsou světci a jak je poznáme? Jakou roli hrály tyto postavy v životě našich předků? O sv. Jiří, sv. Kryštofovi, sv. Šebestiánovi a sv. Barboře nám vyprávějí nejen středověké legendy, ale i umělecká díla gotických mistrů. Vysvětlíme si pojmy patron, legenda, atribut, svatořečení ad. Hledání vlastních atributů při výtvarné hře pomáhá dětem poznat sebe sama.

učivo:

- legendy a jejich hrdinové jako náměty středověkého umění
- pojmy světec, patron, atribut apod.

výstupy: žák:

- nalézá v příbězích inspiraci a poučení, uvědomuje si mravní rozměr různých způsobů lidského chování
- rozvíjí a uplatňuje svou představivost a kreativitu ve vlastní tvorbě
- dospívá k porozumění sobě samému a druhým

inspirace díly: Sv. Kryštof z Církvice, Oltář svatojiřský, Stětí sv. Barbory, reliéf z Malesic, oltářní křídla se sv. Kryštofem a Šebestiánem ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, Osv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ

Dílna středověkého malíře

O Karlu IV. a jeho dvorním malíři Mistru Theodorikovi, o hradu Karlštejně a kapli sv. Kříže. Co všechno nám prozradí Theodorikovy obrazy o osobě jejich tvůrce? Seznámíme se s provozem dílny středověkého malíře, s tajemstvím vzniku deskových obrazů a s pojmy mistr, tovaryš a učedník, dílna, vzorník ad. Ve druhé části pořadu se dětský atelier v Anežském klášteře promění v „opravdickou Theodorikovu dílnu“.

učivo:

- historie, osobnosti a kultura doby Karla IV.
- gotické malířství a středověká dílenská praxe

výstupy: žák:

- umí vyjmenovat druhy malířství středověku (deskové, nástěnné, knižní)
- rozumí základním malířským postupům při vzniku gotického deskového obrazu
- umí vymezit rozdíl mezi umělcem středověku a umělcem dneška
- rozeznává některé světce podle jejich atributů
- přistupuje k výtvarným dílům jako ke zdroji inspirace

inspirace díly: Mistr Theodorik: Sv. Lukáš, Sv. Matouš, Sv. Karel Veliký, Sv. Kateřina, Sv. Ambrož, Sv. Řehoř Veliký, Vyšebrodský oltář ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 2.–5. ročníku ZŠ

Dílna středověkého řezbáře

Staňme se na chvíli středověkým řezbářem! Právě do naší dílny přišel donátor a objednává si u nás sochu madony. Sepíšeme smlouvu a... Chcete vědět, jak tento příběh bude pokračovat dále? To vypátrají děti v našem programu, na který navážeme výtvarnou činností v atelieru.

učivo:

- typy třídimenzionálních vizuálně obrazných vyjádření (řezba, socha, plastika, reliéf) a materiály (dřevo, kámen)
- vizuální a haptické vnímání výtvarného vyjádření

- vlastní výtvarné zpracování podnětů zrakových, sluchových, hmatových a pohybových

výstupy: žák:

- má představu o fungování a provozu středověké řezbářské dílny
- uplatňuje a rozvíjí představivost, prostorové cítění a výtvarné dovednosti

inspirace díly: Madona strakonická, Madona plzeňská, Madona michelská, Madona z Hallstattu, Sv. Petr ze Slivice, odlitky středověkých děl z haptické expozice ad.

ikony: štětec, Vv, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 2.–5. ročníku ZŠ

Skriptorium – dílna středověkého písaře

„Ó nejšťastnější čtenáři, umyj si své ruce a vezmi do nich knihu, pozvolna obracej listy a nedotýkej se písmen. Neboť ten, kdo neumí psát, nevěří, že je to práce. Ó jak těžké je psaní: zakaluje oči, zhmožďuje ledviny a všem končetinám způsobuje utrpení...“ (poznámka písaře v rukopisu z 8. století). Jaké by to bylo, kdyby spisovatelé místo na počítači museli psát své knihy husím brkem? Kdyby se ilustrace v knihách malovaly ručně? V našem programu se seznámíme s provozem skriptorií, ve kterých středověké knihy vznikaly, a také s materiály a psacím náčiním, kterých se při výrobě rukopisů používalo. V praktické části programu děti společně vytvoří „třídní“ rukopis.

učivo:

- kniha, knižní malba a písmo jako další druh výtvarného umění
- historie a kultura doby středověku

výstupy: žák:

- rozumí pojmům rukopis, kodex, iluminace, miniatura, iniciála, bordura, pergamen ad.
- si uvědomuje důležitost a poslání knihy
- při tvořivé práci spojuje výtvarný projev s písemným, uplatňuje osobitý přístup a fantazii
- podílí se na společné práci, učí se respektu k názorům druhých

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, Mistr Theodorik: Sv. Ambrož a Sv. Řehoř Veliký, Oltář roudnický, Svatojakubský oltář, faksimile rukopisů ad.

ikony: štětec, Vv, Čj, D, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 2.–5. ročníku ZŠ

Stavíme klášter se sv. Anežkou Českou

Povídání o přemyslovské princezně Anežce, o tom, jak se stala abatýší, a o klášteře, který se svým bratrem Václavem I. založila. Při prohlídce bývalého kláštera zjistíme, jak se stavěly gotické budovy, k čemu dříve sloužily jednotlivé místnosti kláštera, jací řemeslníci se na stavbě podíleli a co měli na starosti středověcí kameníci. Děti se naučí pojmenovat prvky románské a gotické architektury a pozorovat detaily její výzdoby, které následně samy výtvarně zpracují při tvořivé činnosti přímo v architektuře kláštera nebo v ateliéru.

učivo:

- Anežský klášter, historie stavby, osobnosti a kultura doby posledních Přemyslovců
- městský organismus, historické památky a jejich ochrana
- řemeslnické dílny
- románská a gotická architektura, její charakteristické znaky

výstupy: žák:

- rozezná jednotlivé klášterní objekty či prostory a jejich funkce (kostel, konvent, ambit – křížová chodba, rajský dvůr)

- charakterizuje základní prvky románské a gotické architektury, rozeznává základní geometrické tvary plošné i prostorové
- získává pozitivní vztah k historickým památkám jako svědkům naší minulosti

inspirace díly: architektura kláštera sv. Anežky České

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, Env, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 4.–5. ročníku ZŠ

Se zavřenýma očima

Zdá se Vám návštěva muzea či galerie se zavřenýma očima nemožná? Přijďte odhalit umělecká díla „jiným pohledem“! Společně se pokusíme odkrýt novou dimenzi lidského vnímání a probudit vlastní fantazii. V programu využijeme haptickou stezku odlitků sochařských děl středověkého umění a další vybrané exponáty v expozici. Svoje zážitky děti následně zpracují výtvarnou formou v ateliéru.

učivo:

- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, porovnávání jejich vjemů
- hledání prvků vizuálně obrazného vyjádření v sochařství (objem, tvar, textura, materiál)

výstupy: žák

- získává haptickou zkušenost s tvarem a různým materiálem
- se učí popisovat a zdokonaluje se ve verbálním projevu
- rozvíjí citlivost hmatového a sluchového vnímání ve vztahu k vnímání vizuálnímu
- získává zkušenost, na jejímž základě projevuje porozumění handicapovaným a nevidomým osobám

inspirace díly: 12 odlitků středověkých děl z haptické stezky, další vybraná díla v expozici

ikony: ruka, štětec, Vv, Čj, Čjs, Osv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 1.–5. ročníku ZŠ, šátky na zavázání očí s sebou

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ

Gotika je když...

Základní program pro žáky druhého stupně přiblíží nejvýznamnější díla gotického umění, která patří k „rodinnému zlatu“ naší země. Seznámíme se s uměleckými technikami doby gotiky, vysvětlíme si některé pojmy, jako je např. mistr, dílna, vzorník, oltář, donátor, votivní a milostný obraz. Budeme určovat náměty uměleckých děl, pokusíme se v nich najít skryté symboly a významy. Program rozvíjí pozorovací schopnosti, vede k samostatnému uvažování a je vhodným doplněním školních znalostí dějepisu, dějin kultury a českého středověkého umění.

učivo:

- kulturně-historická situace v Čechách 13.–15. století
- středověká společnost, umění a role křesťanství
- základní ikonografické náměty gotického umění

výstupy: žák:

- rozpozná základní znaky a fáze gotického umění, uvede hlavní díla a příklady
- rozumí základním umělecko-historickým pojmům
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka

inspirace díly: Mistr Vyšebrodského oltáře, Mistr Theodorik, Mistr Třeboňského oltáře, Ukřižování rajhradské, oltář z Velhartic ad.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Vánoce v době Karla IV.

Povídání o nejkrásnějších svátcích v roce před uměleckými díly s náměty Narození Krista či Klanění tří králů, které patří ve středověkém umění k nejoblíbenějším. S dětmi budeme hledat odpovědi na otázky, např. proč se Bůh rozhodl poslat na svět svého jediného syna a kde se o tomto příběhu dočteme nebo proč slavíme Ježíškovy narozeniny zrovna uprostřed zimy. Pokusíme se ve výtvarných dílech porozumět symbolům tak, jak jim rozuměli lidé v době Karla IV. a Václava IV. a připomeneme si dodnes dodržované starodávné adventní a vánoční zvyky. Program zahrnuje vyprávění příběhu, pozorování, dialog a závěr si zpestříme pracovním listem.

učivo:

- biblický příběh Narození Krista jako inspirace pro středověké umělce
- historické souvislosti vzniku a rozvoje vánočních svátků
- orientace v čase, měření času, letopočet
- slavení Vánoc a vánoční zvyky v době Karla IV. a dnes

výstupy: žák

- umí vyprávět příběh Kristova Narození a identifikovat jednotlivé postavy, rozvíjí schopnost pozorování, ve výtvarných dílech si všímá detailů a jejich symbolického významu, rozeznává odlišnosti v zobrazení stejného námětu různými umělci
- srovnává a hodnotí způsob života a zvyky předků v minulosti

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, Panna Maria v naději, Svatojakubský oltář, oltář z Velhartic ad.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Velikonoce trochu jinak

Jak se biblický příběh o smrti a zmrtvýchvstání Krista odráží v uměleckých dílech středověku? Dozvíme se také např., jak spolu souvisejí pohanské, židovské a křesťanské Velikonoce, jaké středověké velikonoční zvyky se dodržují dodnes a také čemu ve výtvarném umění říkáme pieta nebo veraikon. Při vyplňování pracovního listu si žáci mohou získané znalosti snadno ověřit.

učivo:

- biblický příběh o Smrti a Zmrtvýchvstání Krista a jeho reflexe ve středověkém umění
- historické souvislosti vzniku a rozvoje křesťanských velikonočních svátků
- ikonografické typy související s velikonoční tematikou (pieta, krucifix, veraikon)
- velikonoční zvyky, symboly a tradice v minulosti a současnosti

výstupy: žák:

- rozumí podstatě křesťanských Velikonoc, umí objasnit historické okolnosti Kristova ukřižování
- umí nazvat a popsat události Kristova utrpení a identifikovat jednotlivé postavy
- v uměleckých dílech srovnává různé způsoby zpracování téhož námětu

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, piety, Třeboňský oltář, Ukřižování rajhradské, Reininghausův oltář, oltář z Velhartic ad.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Byl jednou jeden...

Návštěva uvádí do světa legend a často dramatických příběhů středověkých hrdinů – světců a světic. Na několika vybraných dílech si ukážeme, jakým způsobem byli světci zobrazováni, jaké jsou jejich atributy související s jejich legendickým životem, jakou roli hrály tyto postavy v životě našich předků. A kteří patřili k nejpoblárnějším? Sv. Kateřina, Barbora, Markéta, Jiří, Kryštof, čeští zemští patroni a další. Program doplňuje pracovní list.

učivo:

- legendy a jejich hrdinové jako náměty křesťanské ikonografie
- historické pozadí legendárních příběhů (pronásledování křesťanů apod.)
- role světců a jejich svátků v životě našich předků

výstupy: žák:

- rozumí pojmům světec, patron, atribut, legenda ad.
- rozeznává světce podle jejich atributů
- nalézá v příbězích inspiraci a poučení, uvědomuje si mravní rozměr různých způsobů lidského chování

inspirace díly: Sv. Kryštof z Církvíce, Oltář svatojiřský, Stětí sv. Barbory, Sv. Jiří z Malesic, Monogramista IW: Osecký oltář sv. Barbory ad.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Po stopách sv. Anežky České

Výklad je zaměřen na život a působení sv. Anežky České v souvislosti se založením kláštera klarisek. Při prohlídce nejstarší pražské gotické architektury se žáci seznámí s hlavními fázemi budování kláštera, jeho úpravami, dostavbami a rekonstrukcemi. Nedílnou součástí je prohlídka unikátních klášterních prostor (kostel sv. Františka z Assisi, kostel Krista Spasitele ad.) a vysvětlení základních termínů gotické architektury. Při programu je kladen důraz na aktivní přístup žáků a samostatnou práci s pracovním listem.

učivo:

- Anežský klášter, historie stavby, osobnosti a kultura doby posledních Přemyslovců
- městský organismus, historické památky a jejich ochrana
- románská a gotická architektura, její charakteristické znaky

výstupy: žák:

- si osvojuje architektonický slovník románského a gotického slohu
- rozlišuje druhy klášterních staveb a prostor v závislosti na jejich funkci (kostel, konvent, ambit – křížová chodba, rajský dvůr)
- získává pozitivní vztah k historickým památkám jako svědkům naší minulosti

inspirace díly: architektura kláštera sv. Anežky České

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, Env, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Moje galerie

Scénář netradiční prohlídky určují žáci sami; výklad probíhá podle toho, jaká díla si děti samy vyberou. Každý ovšem u „svého exponátu“ zdůvodní, proč dílo vybral, čím ho zaujalo a proč by ho vystavil ve své galerii. Při společné diskusi najdeme odpověď i na otázky, jaké druhy uměleckých děl vznikaly ve středověku, kam byla určena nebo jaká témata byla nejpoblárnější.

učivo:

- vznik a poslání galerie a muzea
- kulturně-historická situace a umění v Čechách 14. století

- základní druhy a prvky vizuálně obrazného vyjádření (malířství, sochařství, umělecké řemeslo; materiál, barva, kompozice, námět...)

výstupy: žák

- rozvíjí vnímavost a schopnost pozorovat, uplatňuje subjektivitu při vnímání uměleckých děl
- učí se popisovat, kultivuje své verbální dovednosti
- cvičí schopnost zaujmout vlastní názor, formulovat své pocity a myšlenky
- pozná hodnotu vlastního názoru a přijímá názory druhých

inspirace díly: dle dané situace

ikony: štětec, Vv, Čj, D, Osv, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

Sv. Václav a čeští zemští patroni

O nejvýznamnějším českém světcí a věčném vládcí sv. Václavu a jeho babičce sv. Ludmile a o dalších zemských patroněch (sv. Cyrilu a sv. Metoději, sv. Vojtěchu, Prokopu, Vítu a Zikmundovi), kteří společně ochraňují českou zemi. Budeme si vyprávět o tom, jak kníže Václav založil kostel sv. Víta na Pražském hradě, jak lisoval víno a osvobodil vězně, povíme si též o křesťanské misi sv. Vojtěcha, o tom, jak sv. Prokop zapřáhl čerta do pluhu a mnoho dalších příběhů. Žáci si své znalosti ověří vyplňováním pracovního listu.

učivo:

- počátky českého státu v 9.–11. století – sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Prokop, sv. Vojtěch, sv. Vít
- středověká literatura – legendy, písně
- kult zemských patronů v době Karla IV.

výstupy: žák:

- dokáže vyjmenovat české zemské patrony s jejich atributy a stručně popsat jejich legendy
- charakterizuje význam kultu zemských patronů v minulosti a dnes
- rozliší pojmy světec, patron, atribut, legenda, kanonizace, relikvie

inspirace díly: Ostatková busta sv. Ludmily, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Votivní deska z Dubečka, rám Madony svatovítské, Sv. Václav z Kadova

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, ZSV 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6.–9. ročníku ZŠ

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Nabízené programy je možno na přání přizpůsobit či připravit speciální výklady na úzce vymezené téma. K inspiraci Vám předkládáme následující tematické okruhy: středověká ikonografie (obsah, symboly, motivy a skryté významy středověkých děl); gotické retábly (oltářní nástavce); výtvarné dílo jako historický pramen; zobrazování a kult Krista, P. Marie, světců a světic ve středověku; středověké malířství, sochařství a umělecké řemeslo; technologické postupy středověkého malířství a sochařství a práce restaurátora; středověká a raně renesanční móda; architektura a historie Anežského kláštera – první gotické stavby v Praze; památková péče, dějiny umění, ikonografie, dějiny kultury apod.

Poklady gotického malířství a sochařství

Základní program pro střední školy je zaměřený na nejvýznamnější díla 12.–16. století z expozice středověkého umění v Čechách a střední Evropě. Studenti získají základní

představu o vývojových etapách středověkého umění, o uměleckých technikách, funkci výtvarných děl, jejich námětech a ikonografii. Pořad prohlubuje znalosti studentů z historie, kulturních dějin (dějin každodennosti), dějin umění a vysvětluje řadu uměleckohistorických pojmů.

učivo:

- vzdělanost a umění středověké společnosti, kulturně-historická situace v Čechách 12.–16. století
- základní uměleckohistorická terminologie a náměty křesťanské ikonografie

výstupy: student:

- charakterizuje základní rysy vývoje gotického umění, uvede hlavní díla a příklady
- posuzuje a vnímá výtvarná díla dané epochy v historickém kontextu

inspirace díly: Mistr Vyšebrodského oltáře, Mistr Michelské madony, Mistr Theodorik, Mistr Třeboňského oltáře, Ukřižování rajhradské, Oltář z Velhartic, Monogramista IP ad.

ikony: Vv, Čj, D, Zsv, 90 min.

Umění doby Karla IV.

Tematicky pojatý výklad je zaměřen na kulturu, společnost a umění doby vlády císaře Karla IV. s důrazem na významná malířská a sochařská díla z doby jeho vlády. Pořad je možné propojit se školní výukou daného období.

učivo:

- umění doby Karla IV., kulturně-historická situace v Čechách 14. století
- základní uměleckohistorická terminologie a křesťanská ikonografie

výstupy: student:

- na příkladech nejdůležitějších děl dokáže objasnit charakteristické rysy umění doby Karla IV.

- posuzuje a vnímá výtvarná díla dané epochy v historickém kontextu

inspirace díly: Madona z Mostu, Madona zbraslavská, Madona vyšehradská, Mistr Michelské madony, Mistr Vyšebrodského oltáře, Mistr Theodorik, Ukřižování emauzské, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi ad.

ikony: Vv, Čj, D, 90 min.

Umění doby Václava IV. a krásný sloh

Tematicky pojatý výklad je zaměřen na tzv. krásný sloh – umění, kulturu a společnost doby krále Václava IV. († 1419) s důrazem na významná malířská a sochařská díla z doby jeho vlády. Pořad je možné propojit se školní výukou daného období.

učivo:

- umění doby Václava IV., kulturně-historická situace v Čechách konce 14. a počátku 15. století
- základní uměleckohistorická terminologie a křesťanská ikonografie

výstupy: student:

- na příkladech nejdůležitějších děl dokáže objasnit charakteristické rysy umění doby Václava IV.

- posuzuje a vnímá výtvarná díla dané epochy v historickém kontextu

inspirace díly: Mistr Třeboňského oltáře, Svěťice s knihou, Sv. Petr ze Slivice, Epitaf Jana z Jeřeně, Madona svatovítská a další díla z období krásného slohu

ikony: Vv, Čj, D, 90 min.

Umění doby Jagellonců

Tematicky pojatý výklad je zaměřen na umění, kulturu a společnost 15. a počátku 16. století, zejména jagellonské éry (1471-1526), s důrazem na základní malířská a sochařská díla tohoto období. Pořad je možné propojit se školní výukou dané epochy.

učivo:

- pozdně gotické umění, kulturně-historická situace v Čechách od husitských válek do konce vlády Jagellonců
- základní uměleckohistorická terminologie a křesťanská ikonografie

výstupy: student:

- na příkladech nejdůležitějších děl dokáže objasnit charakteristické rysy pozdně gotického umění
- posuzuje a vnímá výtvarná díla dané epochy v historickém kontextu

inspirace díly: Archa Puchnerova, Oltář svatojiřský, Mistr Litoměřického oltáře, Monogramista IW, Mistr Oplakávání ze Zvíkova, Mistr Oplakávání ze Žebráku, Monogramista IP ad.

ikony: Vv, Čj, D, 90 min.

Středověké umění a literatura

Středověká společnost disponovala souhrnem kulturních schémat, společných námětů, které se projevovaly různými způsoby ve výtvarné i slovesné kultuře. Jaké druhy literatury a výtvarného umění ve středověku existovaly? Jak spolu souvisely? Mají obrazy svou řeč, kterou k nám promlouvají? Program je doplněn literárními ukázkami, umožní studentům dvojitý pohled na středověkou uměleckou tematiku, zprostředkuje jim představu o středověkém chápání světa a vysvětlí středověký citát „Pictura laicorum scriptura“.

učivo:

- česká středověká literatura
- vzdělanost a umění středověké společnosti, obrazy jako literatura negramotných, role křesťanství

výstupy: student:

- hledá a uvědomuje si styčné body mezi výtvarným uměním a literaturou daného období
- porovnává různé znakové systémy (mluveného a psaného slova, výtvarného umění) a rozpoznává specifičnosti uměleckého znakového systému

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, Mistr Theodorik, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Madona roudnická, monstrance ze Sedlce, Reininghausův oltář, Monogramista IP / Mastičkář, Legenda o sv. Kateřině, Vita Caroli, Kunhutina modlitba, Hádání duše s tělem ad.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, Zsv, 90 min.

Středověké umění a Bible

Bible byla pro středověkého člověka bezesporu základním kulturním a filozofickým východiskem, podle něhož se orientoval ve světě. Ani středověká výtvarná díla není možno interpretovat bez znalosti Bible, případně jiných zásadních textů. Program odpoví studentům na otázky, které motivy jsou skutečně biblické a které se inspiroují spíše jinými texty a představami, seznámí je se strukturou Bible (hlavně Nového zákona), s historií jejího vzniku a vývoje a s metodou ikonografie.

učivo:

- Bible jako inspirace výtvarného umění, ikonografie Starého a Nového zákona, apokryfů a legend
- vzdělanost a umění středověké společnosti

výstupy: student:

- vysvětlí, jakých předpokladů je zapotřebí k vnímání uměleckých děl středověku
- hledá styčné body mezi výtvarným uměním daného období a biblickými příběhy
- uvědomuje si vliv souvislostí a jejich proměn na interpretaci obsahu uměleckého díla a jeho účinku v procesu komunikace

inspirace díly: Vyšebrodský oltář, Mistr Theodorik, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Třeboňský oltář ad.

ikony: Vv, Čj, D, Zsv, 90 min.

Sv. Václav a čeští zemští patroni

Program věnovaný kultu českých zemských patronů ve středověku studentům přiblíží legendy světců, ochránců české země (sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Vojtěcha, sv. Prokopa, sv. Víta, sv. Zikmunda, sv. Cyrila a sv. Metoděje) a jejich odraz v gotickém a raně renesančním umění. Na závěr si studenti své znalosti ověří vyplňováním pracovního listu.

učivo:

- česká středověká literatura – svatováclavské legendy, legendy českých světců
- počátky českého státu v 9.–11. století
- kult zemských patronů ve středověku

výstupy: student:

- dokáže vyjmenovat a rozlišit české zemské patrony s jejich atributy a stručně popsat jejich legendy
- rozeznává spojitost mezi úctou k českým zemským patronům a historií naší země i národnostním cítěním
- nalézá styčné body mezi výtvarnými díly a světeckými legendami

inspirace díly: Ostatková busta sv. Ludmily, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Votivní deska z Dubečka, rám Madony svatovítské, Sv. Václav z Kadova

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, ZSV 90 min.

Programy připravili: Michaela Císlerová, Ondřej Faktor, Anna Chmelová, Dagmar Reitermanová, Kateřina Telnarová

ŠTERBERSKÝ PALÁC

Sbírka starého umění

Stálá expozice: Evropské umění od antiky do závěru baroka

Hradčanské nám. 15

Praha 1

Otevírací doba: 10–18 hodin, denně mimo pondělí

Doprava: tram č. 22 – stanice Pražský hrad nebo metro A – stanice Malostranská a tram č. 22

Informace a rezervace programů na tel.: 220 514 598, 233 090 542, 233 090 543,

e-mail: sp.educ@ngprague.cz

Expozice Evropské umění od antiky do závěru baroka je umístěna v barokním paláci postaveném pro Václava Vojtěcha hraběte ze Šternberka v letech 1697-1707 podle projektu G. B. Alliprandiho. V některých prostorech byly objeveny a restaurovány barokní nástrovní malby. Kolekce německého a rakouského umění 15.–18. století, zastoupená díly slavných mistrů (A. Dürer, L. Cranach st., H. Holbein st., G. Flegel, J. M. Rottmayer) je umístěna v přízemí. V prvním patře budovy je vystaven malý soubor děl antického umění včetně dvou fajjúmských portrétů z 2. a 4. století n. l., díla italského umění 14. a 16. století (florentské, sienské, benátské, severoitalské malířství) a nizozemského umění 15.–16. století. Sbírka ikon nabízí příklady z tvorby většiny významných center Středomoří a východní Evropy. Druhé patro je věnováno ukázkám děl španělského, francouzského a italského malířství 16.–18. století (J. Tintoretto, G. Guardi, G. Tiepolo, El Greco, Goya). Nejpočetnější je zde sbírka vlámského a holandského malířství 17. století (P. P. Rubens, A. van Dyck, J. Jordaens, F. Snyders, F. Hals, Rembrandt) – krajinomalby, portréty, zátiší a moralizující společenské žánry.

ZÁKLADNÍ PROGRAM PRO ZŠ A SŠ

Gotika, renesance, baroko v evropském umění – určeno pro mládež od 12 do 19 let jako program vedoucí k utřídění a prověření již dosažených vědomostí. Klademe důraz na aktivní přístup žáků, základní orientaci v pojmech a jejich aplikaci na konkrétních uměleckých dílech. Cílem by mělo být bezpečné rozpoznání formálních i obsahových odlišností výše uvedených slohů.

Program lze rozložit na tři samostatné části věnované jednotlivým slohovým obdobím.

ROZŠIŘUJÍCÍ A SPECIÁLNÍ TÉMATA

Všechny níže uvedené programy se konají formou dialogu mezi přednášejícím a posluchačem, jsou přizpůsobeny věku a vedou děti a studenty k aktivnímu zapojení do programu, jsou doplňovány knižními ukázkami, zadáním úkolů, pracovních listů, pro děti z MŠ jsou připraveny k sestavování skládačky, omalovánky apod.

Lektorské oddělení nabízí učitelům ZŠ a SŠ programy, které by se mohly stát organickou součástí výuky a zprostředkovaly by mladé generaci vnímání daného tématu v jiné prostorové dimenzi. Po dohodě s pedagogem lze uvedené programy různým způsobem kombinovat nebo přizpůsobit pro speciální záměry.

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Tváře – kdo to asi byl, jak žil a co dělal?

Tváře – podobizny a vlastní podobizny umělců vypovídají mnoho o životě portrétovaného. Společně se pokusíme sestavit příběhy ze života zobrazených lidí.

učivo:

– rodina, přátelství, poznávání lidských vlastností, záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší a v čem jsou si podobní

výstupy: dítě:

- se učí vyjádřit svou představivost a fantazii ve slovní výpovědi
- pojmenuje to, co na vybraném díle vidělo, učí se nová slova
- pozná některá písmena a číslice, pokusí se o mimické vyjadřování nálad

autoři děl: L. Cranach ml., A. Bronzino, P. P. Rubens, Rembrandt

ikony: pracovní list, 60 min.

Všechny krásy světa

Radujme se společně z krásných věcí, které nás obklopují – květiny, zvířata, ale i to, co nám chutná a provokuje všechny naše smysly. Zastavíme se před obrazy s krajinou se zvířaty, květinovým zátiším i prostřeným stolem s lahůdkami.

učivo:

záměrné pozorování objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností, znaků a funkcí

výstupy: dítě:

- se naučí nová slova, pojmenuje zobrazené předměty, květiny, zvířata, bude vnímat, že je zajímavé dovídat se nové věci, vědomě využívat všech smyslů
- záměrně pozorovat běžné objekty, určí a pojmenuje jejich vlastnosti – velikost, tvar, materiál

autoři děl: H. met de Bles, R. Savery, J. Brueghel st., F. Snyders, N. Gillis a G. Flegel

ikony: pracovní list, 60 min.

Půjdem spolu do Betléma

Povídáme si o Vánocích, proč slavíme Štědrý den, kdo se v ten den narodil, kdo to byli tři králové, program doplníme čtením z dětské knihy o Bibli, na závěr si společně zazpíváme koledu Půjdem spolu do Betléma.

učivo:

svátky, tradice a zvyky v našem kulturním prostředí, biblický příběh o Narození Krista jako velké téma pro malíře

výstupy: dítě:

- bude sledovat a vyprávět příběh, chápat prostorové pojmy
- bude hledat odlišnosti v zobrazení stejného námětu na dvou obrazech od různých autorů

autoři děl: A. Vivarini da Murano, J. van Cleve a neznámý nizozemský malíř

ikony: kniha, pracovní list, 60 min.

Proč slavíme Velikonoce?

Posadíme se před velkým pašijovým oltářem německého malíře Hanse Raphona a odpovíme na otázky, co znamená slovo Velikonoce, jak se jmenují dny velikonočního týdne, odkud se vzal velikonoční beránek a zajíc. Program doplňuje hra s obrázky detailů z vystaveného díla.

učivo:

biblický příběh Ukřižování Krista, velikonoční zvyky, symboly a tradice

výstupy: děti:

- budou vedeny k porozumění slyšenému
- budou sledovat děj a pojmenovávat zobrazené předměty a postavy
- dozvedí se, že barvy mohou mít i symbolický význam

autoři děl: Hans Raphon: Pašijový oltář

ikony: pracovní list, 60 min.

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

O podobizně – jací asi byli

Co nám o sobě portrétování vyprávějí, zobrazení člověka v jeho jedinečnosti, typy portrétů – dvojportrét, autoportrét, skrytá podobizna, skupinový portrét. Děti si zahrají na detektiva, jsou vedeny k pečlivému pozorování, k popisu postavy, odhadují podle oblečení a dalších detailů, kdo je na obraze namalován.

učivo:

rodina, podobnost a odlišnost lidí, soužití lidí, vnitřní svět člověka

výstupy: žák:

- rozvíjí svou představivost a vyjadřovací schopnosti
- rozšíří si poznatky o činnostech člověka, lidské společnosti a způsobu a podmínkách života lidí minulosti

autoři děl: A. Dürer, L. Cranach ml., P. P. Rubens, F. Goya, ad.

ikony: Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Svět očima starých mistrů

Tajemnost a krása přírody – stálá inspirace umělce. Pojďte objevovat s malířem svět a věci, které byly součástí života lidí minulých století a které staří mistři zaznamenali na svých obrazech. Hledáme zvířata, květiny, předměty v zátiších a krajinách a povídáme si o nich.

učivo:

poznatky o světě lidí, kultury a přírody

výstupy: žák:

- rozvíjí své pozorovací schopnosti, prostorovou představivost
- prohloubí své přírodovědné znalosti
- obohatí svůj emocionální život

autoři děl: H. met de Bles, P. Brueghel ml., J. Brueghel st., R. Savery, G. Flegel

ikony: pracovní list, Vv, Čjs, 90 min.

Jak je poznáme

Sv. Lukáš, sv. Kryštof, sv. Kristina, sv. Šebestián, sv. Jeroným a další, postavy světců a světic a jejich životní příběhy, jak je poznáme, nové pojmy: atribut, světec, patron, apod. Legendy – příběhy ze života světců jsou svým osudem často blízké osudům románových postav. Jejich hrdinové jsou odvážní, ušlechtilí.

učivo:

legenda jako literární druh, legendy – příběhy jejich hrdinů jako velké téma pro umělce od středověku

výstupy: žák:

- si rozvíjí fantazii a představivost
- vymyslí vlastní příběh svého patrona

autoři děl: Andrea della Robbia, J. Gossaert zv. Mabuse, J. Ribera, Luca Giordano. P. P. Rubens

ikony: kniha, pracovní list, Vv, Čj, 90 min.

Velikonoce, to není jen pomlázka – o původu a symbolech Velikonoc

Vedle Vánoc jsou Velikonoce stěžejním svátkem roku. Odpovíme na otázku, proč slavíme Velikonoce, budeme si s dětmi povídat o Kristově utrpení a vykoupení před oltářem, který představuje nejpočetnější soubor maleb (13 desek z původních 41) od jednoho autora, jež se

nachází na území našeho státu. Odpovíme na otázky, kam sahá původ Velikonoc, proč jsou Velikonoce pohyblivým svátkem, jaký je průběh velikonočního týdne atd.

učivo:

symboly, zvyky a svátky jako nedílná součást našeho života

výstupy: žák:

– kultivuje svůj mluvený projev

– je veden k soustředěnému pozorování

– rozpozná a pojmenuje prvky výtvarného vyjádření – linie, tvary, objemy, barvy

autoři děl: Hans Rapon: Pašijový oltář, 1499 a Strom života – dílo anonymního německého mistra-řezbáře kolem roku 1650

ikony: pracovní list, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Proč slavíme Vánoce

Vánoce patří k největším svátkům v roce u Evropanů i národů jiných světadílů. Program připomene symboly vážící se k tomuto období, oslavu Zrození spojeného s návratem světla, oslavou zimního slunovratu. Zastavení před obrazy s náměty Narození Krista a Klanění tří králů.

učivo:

symboly, zvyky a svátky jako nedílná součást našeho života

výstupy: žák:

– si uvědomí, že tyto příběhy byly od středověku často zobrazovány a těšily se pozornosti umělců všech disciplín výtvarného umění

– rozvíjí svoji fantazii, vnímavost a samotné téma Vánoc jako symbolu pokoje, lidské lásky a porozumění má i morální aspekt

autoři děl: A. Vivarini da Murano, G. tot Sint Jans, J. van Cleve, P. Brueghel ml., P. Lastman

ikony: pracovní list, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ

Umění zblízka

Program je určen žákům, kteří přicházejí do galerie poprvé. Budeme si povídat o různých kategoriích malby (portrét, krajina, zátiší, žánrový obraz), o malířských technikách, symbolice barev a vysvětlíme si některé základní pojmy, jako je kompozice, perspektiva, prostor. Pořad je veden formou otázek a odpovědí.

učivo:

poznání zákonitostí tvorby, prvky vizuálně obrazného vyjádření, uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu

výstupy: žák:

– získá orientaci v základní terminologii a tyto nově nabyté vědomosti bude schopen demonstrovat na konkrétních příkladech

– bude veden k samostatnému uvažování o uměleckém díle a pokusí se o jeho popis

autoři děl: výběr obrazů – příkladů gotického, renesančního a barokního evropského umění

ikony: pracovní list, Vv, 90 min.

Příběhy antických hrdinů

Řecká i římská historie je součástí školních osnov, ale jen málokterí žáci se orientují v antické mytologii. Na renesančních a barokních obrazech a nástropních malbách ve Šternberském paláci budou mít příležitost ověřit a rozšířit si své znalosti. Program doplňují literární ukázky.

učivo:

antické Řecko a Řím, střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

výstupy: žák:

– uvědomí si, jak aktuální byla v době renesance a baroka témata antické mytologie, upevní si své vědomosti nabyté ve škole a naučí se poznávat některé řecké bohy a bohyně

– uvědomí si přínos antické kultury

autoři děl: výběr z děl německých, italských, holandských a vlámských mistrů 16.–18. století
ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

Poznáváme díla světového umění

Program žákům přiblíží život a dílo některých významných malířů Evropy. Budeme si povídat o tom, co staří mistři malovali, pro koho pracovali, zjistíme, že ne vždy byl malíř oceněn již ve své době, řekneme si, jak se lišilo postavení umělce doby gotické, renesanční a barokní. Program je doplněn knižními ukázkami.

učivo:

kultura středověké společnosti – gotické umění a vzdělanost, renesance, humanismus, reformace a její šíření Evropou, barokní kultura, proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření děl výtvarného umění, historické, sociální a kulturní souvislosti

výstupy: žák:

– se seznámí s významnými osobnostmi evropské malby

– uvědomí si mj., jaké hodnoty se nalézají v Národní galerii

– se naučí zařadit dílo do doby jeho vzniku

autoři děl: A. Dürer, L. Cranach st., P. P. Rubens, Rembrandt, F. Hals, A. van Dyck, El Greco, F. Goya

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 8.–9. ročníku ZŠ

Na návštěvě v barokním paláci

Program přiblíží život aristokracie 16.–18. století v palácovém interiéru. Budeme věnovat pozornost architektuře a výzdobě Šternberského paláce, ale i příkladům hmotné kultury – luxusním předmětům uměleckého řemesla.

učivo:

lidé a čas, současnost a minulost v našem životě, péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

výstupy: žák:

– se seznámí se způsobem života, ale i povinnostmi a úkoly šlechty

– seznámí se s některými výrobními postupy uměleckého řemesla

– vnímá estetické hodnoty životního prostředí

autoři děl: M. V. Halbax, J. R. Bys – nástrovní malby, anonymní mistři předmětů užitého umění – majolika, porcelán, sklo, kabinety, drobné bronzы pro studiola atd.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 8.–9. ročníku ZŠ

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Jak se dívat na obraz

Úvodní přednáška je určena pro první návštěvu v galerii a studenty seznámí se základním pojmoslovím, formou a kompozicí, barvou, světlem, pohybem, prostorem, proporcemi – vývojem těchto znaků výtvarného díla od gotiky po baroko. Zároveň budeme sledovat proměnu námětů a funkce výtvarného umění a základní výtvarné techniky. Program se koná přímo v expozici a je doplněn ukázkami modelů některých významných artefaktů ze

světových muzeí. Studenti zařazují předložené ukázky do slohových období a v závěru je jim předložen krátký kvíz.

učivo:

světonázorové, náboženské, filozofické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu, vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků

výstupy: student:

- získá základní představu o výše uvedených pojmech
- osvojí si formální postupy vedoucí k rozpoznání gotického, renesančního a barokního díla.

autoři děl: L. Monaco, A. Vivarini, F. Melzi, H. met de Bles, J. Ribera, El Greco, J. Brueghel st., P. P. Rubens aj.

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

Starý a Nový zákon

V širším kontextu je program zaměřen na vzdělanost a umění středověké společnosti. Pořad se zabývá základními tematickými schémata středověkého umění – život a smrt Ježíše Krista a Panny Marie, světci, světice a jejich atributy. Každý motiv je demonstrován na konkrétním díle. Program vysvětluje v základních obrysech strukturu Bible a charakterizuje její obsahové souvislosti s vizuálně obrazným vyjádřením středověku. Program doplňují citace z Bible.

učivo:

civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace, objasní vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím

výstupy: student:

- je veden k větší vnímavosti a pochopení uměleckých památek
- získává základní orientaci v křesťanské ikonografii a struktuře liturgického roku

autoři děl: výběr z kolekce italských, německých a nizozemských mistrů 15.–16. století

ikony: kniha, pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: pořad lze zaměřit dle dohody na tradiční křesťanské svátky – Vánoce a Velikonoce

Významy a symboly v obrazech starého evropského umění

Ikonografie křesťanského umění, které nás obklopuje na každém kroku, nebývá mnoha studentům srozumitelná. Program pomáhá „číst“ zakódované významy uměleckých děl. Studenti se seznámí s vývojem a ikonografií nejvýznamnějších témat – od raně křesťanské znakovosti až po jejich plné rozvinutí v baroku. Program motivuje studenty k aktivnímu vyhledávání kontaktu s výtvarným dílem nejen v galerii, ale i v jejich okolí, upoutává pozornost na artefakty, které jinak v běžném životě lhostejně míjíme – architekturu, sochy ad. Touto cestou je kultivován vztah k umění i k životnímu prostoru. Program doprovázejí knižní ukázky, hledání ve slovníku světců a kvíz.

učivo:

vzdělanost a umění středověké společnosti

výstupy: student:

- získá základní přehled v běžných námětech křesťanského umění
- podle atributů se naučí poznávat některé významné světce, které může sám v expozici hledat

autoři děl: výběr německých, italských a holandských mistrů

ikony: pracovní list, Vv, D, Zsv, 90 min.

pozn.: po předchozí domluvě lze program rozšířit o úkol – Najdi svého patrona!

Zátiší, krajinomalba, žánrový obraz

Program se zabývá významem a v čase proměnnou rolí uměleckého díla. Dokládá vznik a vývoj výtvarných oborů – zátiší, krajinomalba, žánrový obraz. Studenti zjistí, že i na první

pohled tematicky jasná a smyslově krásná díla mohou nést výrazný morální apel a že je nutné zkoumat historická, myšlenková východiska vzniku artefaktu. Budou jim objasněny pojmy, jako je vanitas, barevná perspektiva, trompe l'œil ad. Program je veden v expozici formou dialogu a aktivní účasti studentů.

učivo:

vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků, vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace

výstupy: student:

– je veden k pochopení širších společenských a myšlenkových okolností vzniku uměleckého díla

– seznámí se s genezí a podobami výtvarných kategorií

– rozpozná jednotlivé formy

autoři děl: G. Flegel, J. Brueghel st., S. Ruysdael, A. Ostade, J. Jansz den Uyl aj.

ikony: Vv, D, 90 min.

pozn.: program je možné zaměřit na speciální témata – holandské zátiší 17. století, barokní krajinomalba, žánrový obraz atd., vhodné pro školy s výtvarným zaměřením

Renesanční a barokní portrét

Program sleduje historický vývoj portrétního umění, seznámí studenty s různými typy portrétů – podobizny donátorů, profilový portrét, podobizna „en face“, autoportrét, alegorický portrét, skupinový portrét ad. Studentům jsou demonstrovány nejlepší ukázky evropské portrétní malby. Co vše nám portrétovaní sdělují, pro jaké účely byla podobizna určena – to jsou otázky, které pořad klade.

učivo:

renesance a humanismus, reformace, barokní kultura, politika, náboženství

výstupy: student:

– rozpozná typy portrétního umění

– uvědomí si proměny vidění a funkce portrétního umění

autoři děl: Rembrandt, A. Bronzino, A. Dürer, P. Mignard, P. P. Rubens, A. van Dyck, G. ter Borch, B. van der Helst, F. Goya

ikony: Vv, D, 90 min.

Velcí mistři evropské malby

Program je zaměřen na velké osobnosti světového výtvarného umění – A. Dürera, L. Cranacha st., El Greca, Rembrandta, P. P. Rubense, F. Halse a F. Goyu. Studenti budou s lektorem diskutovat o postavení umělce v době renesance a baroka, zamyslí se nad tím, pro koho a co malíř tvořil, jak byl oceňován současníky a jak nyní, jak se měnila kritéria hodnocení uměleckého díla. Procházka expozicí je kombinovaná s knižními ukázkami.

učivo:

společenská podstata člověka, sociální struktura společnosti, renesance a humanismus, barokní kultura, politika

výstupy: student:

– hlouběji pochopí význam výjimečného, nezávislého tvůrčího ducha

– rozlišuje objektivní a subjektivní kritéria hodnocení uměleckého díla

autoři děl: A. Dürer, P. P. Rubens, Rembrandt, F. Hals, F. Goya

ikony: Vv, D, 90 min.

pozn.: pořad lze po domluvě zaměřit na jednu osobnost, v tom případě je přednáška doplněna promítáním

pozn.: výše uvedené předměty ani vymezení času nejsou závazné
Pro doplnění reálií v rámci výuky cizích jazyků nabízíme přednášky na téma italské,
francouzské a německé umění.

Pořady připravily: Jitka Handlová a Eva Zíková

SCHWARZENBERSKÝ PALÁC

Sbírka starého umění

Stálá expozice: Baroko v Čechách

Hradčanské nám. 2, 118 00 Praha 1

Otevírací doba: 10–18 hodin, denně mimo pondělí,

každou první středu v měsíci volný vstup od 15 do 20 hodin

Doprava: tram č. 22 – stanice Pražský hrad nebo metro A – stanice Malostranská a tram. č. 22

Informace a rezervace programů na tel.: 233 081 720–21, e-mail: ssueduc@ngprague.cz

Expozice Baroko v Čechách je od března roku 2008 umístěna ve Schwarzenberském paláci, který je jednou z nekrásnějších a nejzachovanějších renesančních staveb Prahy. Pro Jana ml. z Lobkovic postavil toto sídlo architekt Agostino Galli v letech 1545–1567. Poté, co byl palác Lobkovicům zkonfiskován, vystřídal se v jeho držení další šlechtické rody, jejichž řadu uzavřeli Schwarzenberkové. Přestože palác prošel několika stavebními úpravami od 18. až po 21. století, uchoval si z velké části svoji renesanční podobu, včetně příkladů vnitřní výzdoby. Již od počátku 20. století byl objekt využíván k výstavním účelům.

Suterén: Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze / Doteky baroka (hmatová expozice) / Archeologická expozice

Přízemí: Monumentální sochařství / Sochařství raného, vrcholného a pozdního baroka / Malířské a sochařské skicárium (J. J. Bendl, M. B. Braun, F. M. Brokof, I. F. Platzner)

1. patro: Monumentální malba / Malířství vrcholného a pozdního baroka (P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner, A. Kern, N. Grund)

2. patro: Rudolfské umění / Malířství raného baroka / Grafický kabinet (proměnlivé výstavy) / Ateliér (přednáškový sál) (H. von Aachen, B. Spranger, A. de Vries, K. Škréta, M. L. Willmann)

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY A ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Z pohádky do pohádky

Povídání o tom, jak se sv. Martin rozdělil o plášť, zda se uzdravil slepý Tobiáš, a další poutavé příběhy, oblíbené ve výtvarném umění.

výstupy:

– děti jsou motivovány k samostatnému čtení obrazů a sestavení vlastního příběhu; rozvíjení vnímavosti, fantazie a kultivace vyjadřovacích schopností

autoři děl: K. Škréta, M. L. Willmann a P. Brandl

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

pozn.: vhodné jako první návštěva expozice barokního umění

Příběhy z mytologie

O strašném Kerberovi, krásné Heleně, věrné Penelopě a dalších postavách ze světa antiky viděného očima umělců v 17. a 18. století.

výstupy:

– konfrontace kultu dětských hrdinů dnešní doby s hrdiny doby dávno minulé, hledání souvislostí, interpretace výjevů, morální poselství příběhů (kladný a záporný hrdina), výtvarná či výtvarně dramatická dílna.

autoři děl: F. M. Brokof, K. Škréta, J. R. Bys

ikony: štětec, maska, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Tajemství ptačího stromu

Zdánlivě klidný obraz V. V. Reinerja Ptactvo v krajině s výrovkou skrývá dramatický děj a jisté morální poselství. Podaří se nám je společně najít? Náladu krajinné scenerie přiblíží zvukový doprovod hlasů jednotlivých ptáků.

výstupy:

– program s výtvarnou dílnou rozvíjí představivost, kombinační schopnosti a logické uvažování, prohlubuje znalosti výtvarné i přírodovědné, okrajově se týká morálky, děti pracují ve skupině

autoři děl: V. V. Reiner, J. R. Bys

ikony: štětec, audioukázka, Vv, Čjs, 90 min.

Co si šeptají andělé

Postavy andělů potkáváme v barokním umění velmi často. Děti si všímají, jak jsou andělé zobrazováni, a hádají, jakou roli hrají v konkrétních dílech. Snaží se porozumět němé řeči jejich gest a výrazů. Pořad je možné rozšířit o vánoční tematiku.

výstupy:

– program kultivuje vyjadřovací schopnosti a obrazotvornost, prohlubuje dovednosti zejména v oblasti výtvarné činnosti, možnosti výtvarných aktivit: prostorové uspořádání hmoty, reliéfní řešení plochy, koláž nebo drobná dekorace

autoři děl: P. Brandl, M. B. Braun, O. Mosto

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Skutečné poklady

Už jste někdy viděli opravdový poklad? Prsteny, náramky a náhrdelníky s drahými kameny? Ve Schwarzenberském paláci jsou nyní vystaveny a lákají k prohlédnutí. Inspirací pro naši práci v ateliéru budou i šperky z obrazu Karla Škréty.

výstupy:

– rozvíjení estetického vztahu, chápání a hodnocení významu hmotné kultury, užité tvorby a estetických aspektů životního prostředí

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

U hodovní tabule

Jak se dřív jedlo, pilo, hodovalo? To nám bude vyprávět unikátní kolekce příborů, vzácné nádoby i ozdobné sklenice a poháry. Při výtvarné dílně sestavíme slavnostní hodovní tabuli.

výstupy:

– důraz na hmotnou kulturu v průběhu věků s důrazem na období baroka, historie stolování, kultivace jídelních návyků; práce žáků ve skupinách

autoři děl: anonymní autoři

DALŠÍ PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

O baroku všemi smysly

Barokní umělci věděli, jak je důležité, aby umění účinně působilo na lidské smysly. Budeme přemýšlet, zda a jak působí na nás. Zkusíme překonat vnímání umění pouze očima a prozkoumáme některé sochy hmatem.

výstupy:

– netradiční program využívá hmatové expozice odlišných sochařských děl, ruší hranici mezi vnímajícím a uměleckým dílem, kdy je výjimečně možné se vystaveného exponátu dotýkat,

rozvoj výtvarné dovednosti (modelování), důraz na senzualitu jednotlivce, podpora sociálního citění dětí (seznámení se světem handicapovaných)

autoři děl: M. B. Braun, F. M. Brokof, A. de Vries

ikony: ruka, štětec, Vv, Čjs, 90 min.

pozn.: šátky na zavázání očí s sebou, max. počet dětí ve skupině 20

Na návštěvě u grafika

Vstupme do grafického kabinetu. Kdo je grafik a co je kabinet? Děti si samy vyzkoušejí, jak fungují některá z grafických kouzel.

výstupy:

– seznámení s technikou grafiky v rovině teoretické i praktické (protisk)

autoři děl: dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

ikony: štětec, Vv, Čjs, 90 min

pozn.: určeno pro 3.–5. třídu

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ A STŘEDNÍ ŠKOLY

Umělcem na dvoře Rudolfa II.

Přijměte pozvání do Prahy končící renesance, kdy ve městě sídlil císař Rudolf II., který shromáždil vzácnou sbírku umění a kuriozit. Dnes nám z ní zbylo pouze torzo, avšak natolik zajímavé, že pootevře bránu do oné doby a umožní vyzkoušet, jak pracovali umělci na rudolfínském dvoře.

učivo:

– vznik a funkce uměleckých sbírek

– kultura, umění a umělci manýrismu

– dobové způsoby zobrazení, specifické formy a techniky (skládané obrazy, pietra dura ad.) a jejich reflexe při tvůrčí činnosti

výstupy: žák či student:

– vybírá a pojmenovává charakteristické znaky manýristického stylu

– konfrontuje svá vyjádření s historickými díly a prezentuje jejich proměny

– rozvíjí komunikativní a sociální kompetence při skupinové výtvarné a dramatické práci

autoři děl: B. Spranger, H. von Aachen, A. de Vries ad.

ikony: list, maska, štětec, Vv, D, Dv, 120 min.

pozn.: doporučujeme jako vstupní program do uměleckých sbírek Schwarzenberského paláce, na který další programy volně navazují

Hledání baroka

Co je to vlastně „baroko“? Pustíme se do pátrání a objevme klíče k barokním obrazům a sochám, k tématům, která zajímala tehdejší diváky, i k tomu, jak je umělci vyjadřovali. Pro co nejlepší pochopení ducha a atmosféry doby dojde i na legendy o svatých, na barokní divadlo a hudbu.

učivo:

– kulturní a historická situace 17. a 18. století

– základní umělecké tendence a autoři českého baroka

– charakteristika barokního vyjádření v jednotlivých uměleckých druzích (výtvarném, divadelním, literárním a hudebním) a uplatnění při skupinové tvůrčí práci

výstupy: žák či student:

– vnímá specifické prostředky barokního vyjadřování a zobrazování i obsah jednotlivých děl

– reflektuje a interpretuje baroko v různých uměleckých druzích

– svá zjištění porovnává s názory ostatních, prezentuje je a rozvíjí tak komunikační schopnosti

autoři děl: K. Škréta, M. L. Willmann, P. Brandl, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: list, maska, kazeta, Vv, Čj, D, Dv, Hv, 90 min.

pozn.: doporučujeme jako vstupní program k baroknímu umění v Čechách

Příběh umělce

Někteří významní umělci baroka po sobě zanechali svou vlastní podobiznu – co všechno nám prozradí o jejich příběhu? Co vypoví o člověku jeho tvář, oděv, gesta? A co bych o sobě chtěl z obrazu říkat já?

učivo:

– portrétní tvorba v dílech českých barokních umělců

– výklady reálií, gest, emocí a rolí zobrazených postav v rovině smyslové i symbolické a jejich interpretace ve vlastní tvorbě

výstupy: žák či student:

– interpretuje výrazové a vyprávěcí možnosti zobrazení lidské tváře, rukou, oděvu a atributů

– porovnává historické a současné způsoby sebevyjádření na obraze a ověřuje jejich komunikační účinky během dramatických etud

– rozvíjí sociální kompetence v porozumění sobě i ostatním v různých rolích

autoři děl: K. Škréta, P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner

ikony: list, maska, fotoaparát, Vv, D, Dv, 90 min.

Ozvěny antiky

Vypravte se s námi do světa, na jehož počátku stál Chronos, kde slávu sklízeli hrdinové jako Perseus či Herkules a vše živé i neživé harmonizoval zpěv Orfeův. A proč byl tento svět tak populární a zobrazovaný i v době křesťanského barokního umění, včetně divadla?

učivo:

– antické legendy, jejich postavy a ikonografie

– proměny komunikačního obsahu antických námětů; uplatnění při skupinových tvůrčích činnostech

výstupy: žák či student:

– interpretuje klasické náměty v umění v historických souvislostech

– reflektuje poznané obsahy a formy zobrazení při vlastním vyjádření během dramatických etud a psaní příběhů ve skupinách

– ověřuje komunikační účinky svých vyjádření

autoři děl: M. L. Willmann, V. V. Reiner, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: list, maska, Vv, Čj, D, Dv, 90 min.

V grafickém kabinetu

Vstupme do grafického kabinetu plného křehkých kreseb a grafik barokních mistrů. Že nevíte, co přesně je grafika a jak se liší od kresby? Prostřednictvím krátkých výtvarných úkolů přímo v expozici porozumíme některým grafickým principům. Jednu z technik si pak v dílně vyzkoušíme až po konečný výtisk na grafickém lisu.

učivo:

– grafické umění; reprodukční funkce grafiky v baroku a známí autoři

– linie jako základ zobrazování

– technika suché jehly a její ověření ve vlastní tvorbě

výstupy: žák či student:

– užívá vizuálně obrazné vyjádření ke grafickému záznamu, reflexi obrazové kompozice a jejích detailů

- porovnává a hodnotí vztah originálu a jím inspirované reprodukce
- kultivuje citlivost smyslového vnímání

autoři děl: autoři 17. a 18. století dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

ikony: štětec, Vv, D, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro max. 20 žáků

Když všední den byl svátkem

Jak vypadal život barokního člověka a věci, které používal? Co je to vilkum, kabinet či pluviál? Přijměte pozvání mezi předměty z dob, kdy bylo stejně důležité jíst, pěkně se oblékat a bydlet, jako chodit do kostela. Vypravěči příběhů nám budou některé z vystavených exponátů.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, liturgii a stolování
- barokní umělecké řemeslo, jeho funkčnost a estetika
- využití metody objektového učení při autorském psaní

výstupy: žák či student:

- interpretuje funkce uměleckých předmětů na základě vlastních zkušeností a historických, kulturních a sociálních souvislostí
- ověřuje komunikační účinky vizuálních zobrazení výzdoby předmětů v souvislosti s funkcí

autoři děl: anonymní i známí autoři dle výběru umělecko-řemeslných děl

ikony: list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: pořad je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

V urozené společnosti

Co znamenalo být v době baroka ve vyšší společnosti? Čím se tito lidé vyznačovali a jak je tomu dnes? Zaměříme se na typické rekvizity barokních dam a kavalírů i zacházení s nimi a zkusíme najít jejich soudobé společensky důležité období.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, šperky a luxusní předměty
- barokní umělecké řemeslo (materiály, ornamenty a techniky) a jeho role v sociálním životě; uplatnění během tvůrčí práce

výstupy: žák či student:

- interpretuje význam a funkci předmětů užitého umění minulosti i současnosti
- uplatňuje dobové objekty a jejich uměleckou podobu při vlastním vyjádření – výtvarném a dramatickém

autoři děl: anonymní i známí autoři dle výběru uměleckořemeslných děl

ikony: štětec, maska, Vv, D, Dv, 90 min.

pozn.: program je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

DALŠÍ PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Nabízíme také následující programy a komentované prohlídky určené především středním školám. Jedná se o užší témata volně navazující na naši základní programovou nabídku:

Z Itálie až do Čech

Vypravte se s námi na cesty umělců mezi kolébkou barokního umění a středem Evropy. Budeme hledat vzájemné umělecké vlivy na příkladech známých děl doby baroka a seznamovat se s nejvýznamnějšími tvůrci.

ikony: pracovní list, dataprojekce, 90 min

Baroko v galerii, baroko na Hradě

Víte, která známá barokní díla z Národní galerie byla původně určena na místa, nacházející se na Pražském hradě? Podnikněte s námi pátrání po jejich stopách, které nám ukážou i cestu k uctívání barokních světců.

ikony: pracovní list, 120 min.

pozn.: program s procházkou Pražským hradem

Podoby barokního řemesla

Jaká umělecká řemesla byla provozována v baroku? Budeme pátrat na plátnech barokních obrazů, kde nalezneme mnohá z nich i to, co jejich mistři vlastně vyráběli. O skutečné umělecké předměty z obrazů však také nepřijdeme a na závěr si v dílně vyzkoušíme jednu z řemeslných technik.

ikony: pracovní list, štětec, 90–120 min.

Střípky z minulosti

Seznamte se s renesančně-barokní historií Prahy, Hradu a našeho paláce netradiční formou – očima archeologů, jejichž práci si vyzkoušíme.

ikony: štětec, 120 min.

Komentované prohlídky:

(Výklad lze doplnit pracovním listem či zaměřením na další umělecké druhy – literaturu, divadlo atd. 60–120 min.)

Rudolfínské umění; Baroko v Čechách; Grafický kabinet; Barokní umělecké řemeslo

pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům Vaší skupiny

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Slavnost bohů aneb narozeniny v galerii

Narozeniny vašeho dítěte proběhnou netradiční formou – hosté se promění v postavy z uměleckých děl, hrají hry a věnují oslavenci vlastnoručně vyrobený dárek. Pro starší děti nabízíme programy „Slavnost bohů“ či „V urozené společnosti“, pro mladší děti „Zvířátka u Orfea“.

pozn.: vhodné pro děti od 7 do 12 let, rezervace nutná alespoň měsíc předem

PROGRAMY NEJEN PRO SKUPINY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Hmatová expozice Doteky baroka

V suterénu Schwarzenberského paláce je vystaven soubor čtrnácti odlitek soch, které dokumentují hlavní etapy barokního umění 17. a 18. století v Čechách.

Texty na popiscích jsou v Braillově a ve zvětšeném černotiskovém písmu.

Doprovodné programy

Povídání o sochách, Matyáš Bernard Braun a jeho Alegorie z Kuksu, Sochy veselé a smutné

autoři děl: A. de Vries, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: štětec, ruka, Vv, Čjs, 60–120 min.

pozn.: na program může navázat modelování z keramické hlíny

Z paláce do paláce

Netradiční oslava narozenin: v dobových kostýmech budeme cestovat mezi starými paláci, zatancujeme si, vyrobíme šperk a zúčastníme se slavnostní hostiny.

pozn.: rezervace nutná alespoň měsíc předem

LEKTORSKÉ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ

Předložený základní výběr lze rozšířit či upravit po domluvě s pedagogem tak, aby konkrétní program vhodně doplňoval probírané učivo. Programy vedou zkušení lektoři, kteří preferují aktivní přístup studentů k výtvarnému dílu. Dále nabízíme doprovodné programy ke krátkodobým výstavám, specializované odborné přednášky v expozici i na krátkodobých výstavách, výtvarné dílny pro děti a zájmové skupiny, studijní materiály a programy pro pedagogy, komentované prohlídky a programy v cizích jazycích a programy pro návštěvníky se speciálními potřebami.

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech.

Programy a komentované prohlídky připravili:

Jana Klímová, Anna Zajícová, Andrea Rousová, Jiří Raiterman, Jana Jebavá, Zuzana Sommernitzová, Helena Tománková, Maria Pivovarová–Černá, Pavel Heřmánek

KLÁŠTER SV. JIŘÍ

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

Stálá expozice: Umění 19. století v Čechách (1780–1910)

Jiřské nám. 33

Praha 1 – Hrad, 110 00

Otevírací doba: (Pozor, odlišné od všech ostatních objektů NG): denně 10–18 hodin, každou první středu v měsíci volný vstup od 15 do 20 hodin

pozn.: Expozice umění 19. století se bude přesouvat na konci roku 2011 do Salmovského paláce na Hradčanském náměstí.

Doprava: tram č. 22 - stanice Pražský most, tram č. 12, 18, 22 – stanice Malostranská, metro A – stanice Malostranská

Informace a rezervace programů na tel.: 224 301 003, e-mail: vzdelavani@ngprague.cz

Stálá expozice Umění 19. století v Čechách (1780–1910). Expozice představuje práce klíčových autorů českého výtvarného umění v monografických profilech nebo ve výběru stěžejních děl (F. Tkadlík, J. Mánes, A. Kosárek, K. Purkyně, M. Aleš, V. Hynais, J. Schikaneder, J. V. Myslbek). Obraz doby dokresluje ukázky nábytku, uměleckého řemesla a módy.

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

Neviditelný pozorovatel

Chodíte rádi do přírody? Myslíte si, že o ní hodně víte a že se o ni umíte dobře starat? Vydáme se spolu na číhanou do lesa a vytvoříme si podivuhodné masky, se kterými se staneme neviditelnými pozorovateli. Půjdeme-li co nejtíšeji a co nejméně nápadně, krajina se otevře a přijme nás dovnitř...

učivo:

- vlastnosti umělých a přírodních materiálů
- mimikry jako nápodoba „přírodního“ prostředí obrazů krajin

výstupy: žák:

- zkoumá a rozlišuje přírodní i umělé materiály a experimentuje s nimi
- rozvíjí svou citlivost k přírodnímu prostředí a vizualitě krajinomalby

autoři děl: J. Mařák

ikony: štětec, Vv, Env, 60 min.

Tajemné bytosti

Hranice mezi světem pohádek, fikcí a skutečným světem je křehčí, než se zdá. Jejich odhalováním rozevřeme prostor pro rozvoj naší fantazie. Rozvíříme ji ve společnosti bludiček, skřítků a jiných tajuplných bytostí. Možná opravdu žijí mezi námi. Možná je zapotřebí se jen dobře dívat. Připravte se na nečekaná setkání!

učivo:

- vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu
- rozvoj fantazie
- tvorba na základě fragmentu díla (koláž a kresba)

výstupy: žák:

- soustředěně pozoruje, objevuje, všímá si souvislostí
- experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů a znaků

autoři děl: M. Pirner, L. Lerch, B. Knüpfer, V. Hynais

ikony: štětec, Vv, 60 min.

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Programy s výtvarnou aktivitou

Jak se dělá obraz?

Napadlo vás už někdy, proč vlastně lidé chodí do galerie?... Pojd'te zjistit s námi, jestli je obraz v knížce stejný jako ten, co visí v galerii. Společně si prohlédneme a vyzkoušíme pěkně zblízka, jak vzniká obraz.

učivo:

- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření
- podoby a projevy kultury a kulturní instituce
- uplatnění a interpretace vlastního vizuálního vyjádření

výstupy: žák:

- chápe a umí vysvětlit, proč lidé navštěvují galerie
- dokáže popsat a vysvětlit jednotlivé fáze vzniku obrazu a umí k nim přiřadit malířské náčiní
- aplikuje osobitost svého vnímání a své zkušenosti ve vlastní tvorbě

autoři děl: A. Kosárek, V. Brožík

ikony: štětec, Vv, Čjs, 100 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ

Toč se, káčo, toč

Zveme vás na výlet časem do 19. století, na návštěvu do doby, kdy děti svým rodičům vykaly, chlapci roztáčeli káču bičem, dívky navlékaly kroužky na tyčky a ve škole se místo do sešitů psalo křídou na malé tabulky. Na památku z výpravy si každý odnese vlastnoručně vyrobenou hračku.

učivo:

- historie jako časový sled událostí, orientace v čase (letopočet)
- současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života, bydlení a předmětů denní potřeby

výstupy: žák:

- porovnává a na příkladech vysvětluje odlišnosti způsobu života v minulosti a současnosti
- orientuje se v čase pomocí časové osy
- vytvoří jednoduchý předmět podle slovního návodu a předlohy
- rozvíjí své sociální a personální kompetence

autoři děl: A. Machek, Q. Mánes, J. Navrátil, dobové užité umění

ikony: štětec, Vv, Čjs, 90 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ

Za náladou do obrazu

Už vám někdy při pohledu na obraz bylo smutno... nebo veselo? Může pohled na obraz změnit naši náladu? Jak to asi malíř udělal? Dokázali byste to vy? Zkusíme spolu vstoupit za náladou do obrazu a obarvíme černobílý svět k nepoznání.

učivo:

- interpretace vizuálně obrazných vyjádření
- uplatňování subjektivity při hledání prostředků pro vyjádření pocitů, nálad, představ a osobních zkušeností

- osobní postoj v komunikaci, jeho utváření a zdůvodňování
 - uplatnění prvků vizuálně obrazného vyjádření a jejich vzájemných vztahů při vlastní tvorbě
- výstupy:* žák:
- užívá barvu, tvar a kompozici pro vyjádření svých představ
 - porovnává různá vizuálně obrazná vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
 - konfrontuje své interpretace s ostatními
- autoři děl:* J. Schikaneder, L. Marold, J. Mařák
ikony: štětec, Vv, Čjs, 90 min.
pozn.: doporučeno pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ

Programy využívající digitální technologie

Velká pozorování

Umíte se dobře dívat? Co dokážete zjistit o neznámém člověku z jeho podobizny? Víte, jakou barvu mají vaše oči? Budeme společně zkoumat portréty a jejich malé velké detaily. Pojdte s námi pozorovat sami sebe!

učivo:

- reflexe zrakového vnímání
- vizuálně obrazná vyjádření a jejich účinek ve vztahu k vlastnímu prožívání interakce s realitou

výstupy: žák:

- zkoumá a interpretuje detaily vizuálně obrazných vyjádření
- ověřuje komunikační účinky detailu ve vztahu k celku

autoři děl: J. Mánes

ikony: štětec, fotoaparát, Vv, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ

Moje výstava!

„Dámy a pánové, tímto prohlašuji výstavu za zahájenou.“ Chcete si vyzkoušet, jaké dobrodružství může být vybírat si mezi různými uměleckými díly, vytvořit vlastní katalog a jaké to je připravit vlastní výstavu?

učivo:

- funkce galerie – prezentace sbírkových fondů
- uplatňování subjektivity při interpretaci výtvarných děl

výstupy: žák:

- pozná, že se objekty na výstavu vybírají podle určitého klíče
- uplatňuje osobitost svého vnímání při výběru výtvarných děl, svůj výběr obhájí
- rozvíjí kompetence ke spolupráci

autoři děl: výběr umělců se mění v závislosti na části expozice, ve které program probíhá

ikony: štětec, fotoaparát, list, Vv, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 4. a 5. ročníku ZŠ jako závěrečná návštěva na I. stupni

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ

Programy s výtvarnou aktivitou

Bájný hrdina nebo Superman?

Jaké vlastnosti měli dávní hrdinové a hrdinky, se kterými se setkáváme na obrazech?

Mohou nám být ještě srozumitelní a mají některé vlastnosti podobné našim současným

hrdinům, jakými jsou třeba Superman nebo Asterix a Obelix? Budeme spolu pátrat, zkoumat atributy konkrétních postav, zjišťovat, jak poznat „klad'ase“ od „záporňáka“, a na závěr si vytvoříme komiks, kde se dávní hrdinové potkají s těmi současnými.

učivo:

- historická malba 19. století
- vizuální jazyk komiksu

výstupy: žák:

- rozlišuje významy konkrétních atributů a symbolů
- porozumí kontinuitě vybraných etických hodnot evropské společnosti
- rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: J. E. Lauffer, K. Svoboda, P. Maixner, Ch. Ruben

ikony: list, štětec, Vv, D, OV, VEG, 120 min.

Proměny

Krajina má svůj příběh. Utvářela se po miliony let. Jak rychle ji dokážeme změnit my? Umístíme do ní posvátný menhir nebo panelákové sídliště? Zjistíme, že svět není černobílý, ale plný barev. Přijďte tvořit a proměňovat krajiny vnitřní i vnější!

učivo:

- vztah člověka ke krajině
- realistická krajinomalba
- reflexe zrakového vnímání (barevná citlivost)

výstupy: žák:

- zhodnotí vliv člověka na utváření krajiny
- uplatňuje svou haptickou a vizuální zkušenost
- rozvíjí imaginaci a fantazii
- vnímá barevné odstíny a osvojuje si různé techniky malby

autoři děl: B. Havránek, A. Chittussi

ikony: list, štětec, Vv, ENV, PŘ, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 6. a 9. ročníku ZŠ, na tento program přímo navazuje program sdružení Tereza s názvem Příběh jednoho pražského údolí

Před bouří...

Vydáme se na výpravu do nepropustných lesů, vysokých hor, klidných alpských jezer a kdoví ... možná potkáme i další poutníky a poutnice, kteří stejně jako my budou hledat úkryt před náhlou letní bouřkou. Jaké to je jen tak jít a nechat krajinu plynout, jaké je to být poutníkem? Žáci si vytvoří vlastní výtvarný deník a naplánují cestu do vysněné země.

učivo:

- zobrazení krajiny v českém malířství 19. století
- poutnictví
- deník jako umělecké médium

výstupy: žák:

- porovnává odlišnosti způsobu života v minulosti a současnosti
- rozlišuje různé vztahy člověka ke krajině
- vnímá estetické hodnoty životního prostředí

autoři děl: A. Mánes, A. Mánesová, A. Bubák, F. Skála

ikony: list, štětec, Vv, ENV, Z, 120 min.

Co nosím v kapse?

...třeba mobilní telefon? A kdo mi poradí, která značka je nejlepší a jak být „in“? Ano, poradí nám reklama a my se propátráme až k jejím kořenům. Jaká byla přání, pocity a

potřeby společnosti v 19. století a liší se nějak výrazně od nás? Podíváme se společně na to, co bylo a je potřeba k tomu, aby reklama skutečně fungovala, byla vtipná, zábavná a účinná.

učivo:

- kulturně-historická situace 19. století
- vizuální jazyk reklamy a její historie

výstupy: žák:

- analyzuje reklamní strategie konzumní společnosti
- uplatňuje subjektivitu při výběru děl
- vytváří vlastní návrh reklamy
- rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: J. Navrátil, výběr dalších umělců se mění v závislosti na části expozice, ve které program probíhá

ikony: list, štětec, fotoaparát, Vv, MEV, ENV, 120 min.

pozn.: na tento program přímo navazuje program sdružení Tereza s názvem Věci dělají člověka

Programy s prvky dramatické výchovy

Proč hořelo Národní divadlo?

Znáte příběh, který se skrývá za požárem Národního divadla? Víte, kolik náhod a nešťastných okolností tuto událost ovlivnilo? Setkáte se s historickými postavami, zúčastníte se slavnostního otevření a posoudíte malířskou a sochařskou výzdobu Národního divadla.

učivo:

- Národní divadlo (kulturně historická situace konce 19. století)
- komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci

výstupy: žák:

- formuluje význam Národního divadla a kulturně historický kontext konce 19. století
- rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: J. Mařák, M. Aleš, V. Hynais, B. Schnirch, J. Zítek

ikony: maska, kazeta, kniha, Vv, Dv, Mev, 120 min.

pozn.: doporučeno pro skupinu max. 20 žáků 8. a 9. ročníku ZŠ

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

Když obrazy promluví...

Podíváme se na obrazy z 19. století skrze dobovou krásnou literaturu a svět předminulého století se nám otevře v netušené šíři. Žáci po interaktivním výkladu pracují ve skupinách s literárními ukázkami, které porovnávají s vybranými výtvarnými díly.

učivo:

- české malířství a literatura 19. století (romantismus, realismus, výtvarníci ND)
- porozumění a porovnávání vizuálně obrazných vyjádření
- aktivní čtení a rozbor zadaného textu, jeho srovnání s výtvarným dílem

výstupy: žák:

- popíše obraz a text z 19. století, porovná je a definuje jejich shody a rozdíly
- je podporován v pluralitě pohledů na umělecké dílo, v schopnosti fabulace a kritického přístupu

– rozvíjí sociální a komunikativní kompetence

autoři děl: J. Mánes, A. Kosárek, K. Purkyně, M. Aleš, J. V. Myslbek, K. H. Mácha, K. Světlá, J. Arbes, A. Jirásek

ikony: kniha, list, Vv, Čj, 120 min.
pozn.: doporučeno pro žáky víceletých gymnázií

Je rodina Mánesů typickou rodinou 19. století?

Jak fungovala rodina v předminulém století? Kdo držel kasu, kdo chodil s odpadky a kdo se staral o děti? Pojdme klíčovou dírkou nahlédnout do bytu Mánesových a odhalit jejich příběhy. Skupiny žáků se stávají badatelskými jednotkami na jednotlivé Mánesy a díky představení skupinové práce žáků vzniká velmi osobní a pečlivý rodokmen rodiny Mánesů.

učivo:

- rodina a společnost 19. století
- tvorba životopisu a rodokmenu, vyhledávání a zpracování informací
- fabulace a tvořivé psaní

výstupy: žák:

- formuluje význam rodiny v rámci kulturně historického kontextu poloviny 19. století
- spolupracuje ve skupině na projektu
- rozvíjí sociální a komunikativní kompetence

autoři děl: Antonín, Václav, Josef, Amálie a Quido Mánesovi

ikony: list, Vv, D, Osv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 8. a 9. ročníku ZŠ; na tento pořad navazuje program Za vším hledej ženu?!

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

Tajná řeč obrazů

Umění je hra, komunikace a radost z odkrývání tajemství za viděným. Co všechno může být zakódováno v uměleckém díle 19. století? Jak dešifrovat politické narážky, společenskou kritiku či osobní poselství autora skryté v obraze? V návaznosti na výklad v expozici si studenti zkusí vytvořit v ateliéru své vlastní umělecké dílo, do něhož vloží skryté významy, které však vnímaví diváci (ostatní žáci) budou schopni s určitým úsilím rozluštit.

učivo:

- české umění 19. století (od romantismu k výtvarníkům ND)
- analýza a interpretace uměleckého díla
- uplatňování znalostí a zkušeností ve vlastním výtvarném díle

výstupy: student:

- učí se dívat jiným způsobem, než jak k tomu vedou dnešní média
- porozumí dobové a dnešní analýze a interpretaci uměleckých děl
- uvědomí si pluralitu interpretací a názorů
- dokáže obhájit svůj postoj ve skupině a respektovat názory jiných

autoři děl: J. Bergler ml, J. Mánes, A. Kosárek, K. Purkyně, F. Ženíšek

ikony: štětec, Vv, D, 120 min.

pozn.: na tento program navazuje program ve Veletržním paláci Nebojte se současného umění

Hudební putování krajinou 19. století

Může mít hudba svou vizuální podobu? Mohu barvy, kompozice a světlo na obrazech asociovat tóny? Jaká krajina se nám vybaví při poslechu W. A. Mozarta? Co slyšíme, když se díváme na krajinu A. Chittussiho? ... Program si klade za cíl propojit svět hudby a výtvarného umění a

poukázat na souvislosti mezi nimi. Součástí výkladu je poslech hudebních ukázek u vybraných výtvarných děl. Hudba bude východiskem pro výtvarnou aktivitu v expozici.

učivo:

- vývoj hudby v 19. století (od W. A. Mozarta k L. Janáčkově)
- „interpretace“ znějící hudby – slovní charakterizování, vlastní soudy a preference
- světonázorové zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu (klasicismus, romantismus, realismus)

výstupy: student:

- rozlišuje umělecké směry (klasicismus, romantismus, realismus)
- vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a výtvarným uměním
- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti

autoři děl: A. Mánes, A. Kosárek, A. Chittussi, W. A. Mozart, F. Schubert, A. Dvořák, L. Janáček

ikony: štětec, list, kazeta, Vv, Hv, 90 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, téma krajiny rozvíjejí také programy Krajina mostem mezi staletími a Zahrada jako obraz světa; porovnávání hudby a výtvarného umění naleznete v programech Obraz a hudba na počátku 20. století, Expres v umění ve Veletržním paláci

Programy s prvky dramatické výchovy

Proč hořelo Národní divadlo?

Znáte příběh, který se skrývá za požárem Národního divadla? Víte, kolik náhod a nešťastných okolností tuto událost ovlivnilo? Setkáte se s historickými postavami, zúčastníte se slavnostního otevření a posoudíte malířskou a sochařskou výzdobu Národního divadla.

učivo:

- Národní divadlo (kulturně historická situace konce 19. století)
- komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci

výstupy: student:

- formuluje význam Národního divadla a kulturně-historický kontext konce 19. století
- rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: J. Mařák, M. Aleš, V. Hynais, B. Schnirch, J. Zítek

ikony: maska, kazeta, kniha, Vv, Dv, Mev, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 žáků ve skupině

Za vším hledej ženu?!

Proč máme tak málo umělkyní? Co vlastně dělaly ženy tehdejší současnosti? Zkusme si pomocí dramatických etud a společných diskusí odpovědět na tyto a další otázky. Prožijme život malířky Amálie Mánesové bojující s dobovými předsudky, rodinným očekáváním a s vlastním srdcem a chtěním.

učivo:

- žena, rodina a společnost v 19. století
- komunikace v herní situaci
- tvorba živého obrazu a dalších dramatických útvarů

výstupy: student:

- formuluje svůj vlastní názor na postavení žen v 19. století
- uvědomuje si genderové stereotypy
- rozvíjí sociální a komunikativní kompetence

autoři děl: A. Mánes, A. Mánesová, J. Mánes, V. Levý, A. Machek

ikony: maska, Vv, Dv, D, Zsv, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 žáků ve skupině; na tento program navazuje ve Veletržním paláci program Ženské (v) umění

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

Umění a kýč

Co je to kýč? Jak ho rozpoznáme? Jakými prostředky s námi komunikuje? Jak s ním pracuje umění 19. století? Kde jsou hranice mezi uměním a kýčem? ... Na tyto a další otázky budeme hledat odpověď. Během programu studenti aktivně pracují s literárními a filmovými ukázkami kýče a porovnávají je s aspekty kýče v obrazech.

učivo:

– vizuálně obrazné znakové systémy pracující s kýčem z hlediska poznání a komunikace
výstupy: student:

- rozezná znaky kýče v uměleckých oborech (výtvarné umění, literatura, film)
- obhájí ve skupinové práci a diskusi svůj postoj ke kýči, respektuje názor ostatních
- rozvíjí své komunikativní a sociální kompetence

autoři děl: F. Tkadlík, M. Haushofer, V. Brožík, V. Lerch

ikony: list, kniha, film, Vv, Čj, Zsv, 120 min.

pozn.: na tento program navazuje program ve Veletržním paláci Hodnota umění a umělecká hodnota ve 20. století

Krajina mostem mezi staletími

Harmonie, nebezpečí, charakter, chvíle, výraz, ... To všechno hledali umělci v krajině. Pojdme se podívat, jak se měnily cíle, pravidla a prostředky krajinomalby během 19. století, čeho si všimát v krajině a jak ji možno číst. Po interaktivním výkladu následuje skupinová práce s pracovními listy, kdy si studenti vzájemně představí neprobádaná místa v české krajině.

učivo:

- česká krajinomalba 19. a 20. století (od klasicismu k symbolismu)
- umělecké směry (klasicismus, romantismus, realismus, symbolismus)
- vizuálně obrazné znakové systémy krajinomalby 19. a 20. století z hlediska poznání a komunikace

výstupy: student:

- rozlišuje umělecké směry (klasicismus, romantismus, realismus, symbolismus)
- na základě analýzy přiřadí vybranou krajinomalbu do uměleckého směru, definuje její nejpodstatnější znaky, porovná ji s ostatními díly
- představí vybranou krajinomalbu spolužákům, respektuje postoje druhých

autoři děl: K. Postl, J. Navrátil, A. Kosárek, A. Chittussi, J. Mařák, J. Schikaneder

ikony: list, Vv, Čj, 120 min.

pozn.: téma krajiny rozvíjí také programy Hudební putování krajinou 19. století, Zahrada jako obraz světa a Mařákovi žáci znovu v akci!

České národní mýty a stereotypy

Jak zhmotnit českou hudbu? Jakými přednostmi disponuje česká žena? Jak vypadá český intelektuál? ... Program pracuje s výtvarnými díly, která ilustrují snahy a cíle národního obrození, s důrazem na definování českosti jako dvousečné hodnoty. Pořad vede k zamyšlení nad nebezpečím nacionalismu a nad stereotypními představami vytvořenými národním obrozením, které nás ovlivňují dodnes.

učivo:

- české národní obrození
- české malířství a sochařství 19. století (od romantismu k výtvarníkům ND)

– interakce s vizuálně obrazným vyjádřením národního obrození v roli příjemce a interpreta
výstupy: student:

– sleduje a porovnává umění dle cílů a hodnot tehdejší doby

– dokáže rozeznat a popsat znaky a symboly charakterizující českou identitu

autoři děl: J. V. Myslbek, J. Mánes, A. Kosárek, K. Purkyně, M. Aleš, F. Ženíšek

ikony: list, Vv, Čj, D, Zsv, 120 min.

pozn.: na program navazuje ve Veletržním paláci program Česká moderna aneb Boj o nového člověka

Romantismus a realismus v české malbě a literatuře 19. století

Co tím myslíme, když o někom říkáme, že je romantik nebo realista? Jaké má vlastnosti a postoje? Dají se tyto hodnoty najít i ve dvou hlavních směrech 19. století, v romantismu a realismu, dle kterých jsou odvozeny? Pojďme využít vlastních zkušeností a poznatků a aplikovat je na obrazy a texty 19. století. Program se vybudován na skupinové práci studentů.

učivo:

– české malířství a literatura 19. století (romantismus, realismus)

– porozumění a porovnávání vizuálně obrazných vyjádření

– aktivní čtení a rozbor zadaného textu, jeho srovnání s výtvarným dílem

výstupy: student:

– popíše obraz a text z 19. století, porovná je, definuje podstatné a formuluje jejich shody a rozdíly

– je podporován v pluralitě pohledů na umělecké dílo, ve schopnosti fabulace a kritického přístupu

– rozvíjí komunikativní kompetence

autoři děl: J. Mánes, A. Kosárek, K. Purkyně, A. Chittussi, K. H. Mácha, B. Němcová, J. Neruda ad.

ikony: kniha, list, Vv, Čj, D, 120 min.

Staletí architektury na Pražském Hradě

Chcete se naučit číst v kamenné knize historie a umění, lépe poznat proměny architektury během uplynulých staletí? Pak se námi projděte Pražským hradem a jeho okolím, kde se na konkrétních ukázkách seznámíte s charakteristickými příklady jednotlivých slohů a zároveň poznáte místa spjatá s historií českých zemí.

učivo:

- architektura 11. – 18. století (stavební slohy, znaky, typické stavby)

- nejdůležitější stavby Pražského hradu a jeho okolí

výstupy: student:

- rozlišuje příklady jednotlivých historických slohů (románský, gotický, renesanční, barokní) a popíše jejich hlavní znaky

- definuje úlohu sídla českých panovníků v průběhu historie a popíše klíčové stavby

Pražského hradu

autoři děl: Matyáš z Arrasu, P. Parlář, A. Vlach, K. I. Dientzenhofer

ikony: list, Vv, Čj, D, 120 min.

Komentované prohlídky s pracovním listem (90-120 min.)

Co se skrývá za obrazy 19. století?(hlavní umělecké směry 19. století od klasicismu k symbolismu charakterizovány na dílech J. Berglera ml., J. Mánesa, K. Purkyně, J. Mařáka, L. Marolda a J. Schikanedera)

Výtvarníci Národního divadla (J. V. Myslbek, J. Mařák, M. Aleš, V. Hynais, F. Ženíšek, V. Brožík)

pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům Vaší skupiny

Celodenní outdoorové projekty

pozn. doporučujeme objednávat od jara do podzimu (kvůli vhodnému počasí) pro skupiny do 25 osob

Umění jako věčná inspirace, citace a recyklace

Během jednoho dne projdeme uměním od gotiky do 21. století, navštívíme tři sbírky a tři domy NG (Šternberský palác, klášter sv. Jiří a Veletržní palác) a budeme hledat linku inspirace, zajímavých citací a smysluplných parafrází mezi renesancí, barokem, 19. a 20. stoletím. Přijďte se se studenty podívat, které principy v umění zůstávají jako věčné téma a které prvky jsou jen móda či daň době. Celodenní program je založen na interaktivních výkladech, skupinové práci studentů a diskusi.

Daleká cesta má, marné volání!

Karel Hynek Mácha byl nejvýznamnějším českým romantickým básníkem, ale také výborným hercem a zdatným poutníkem. Pojďme objevit a prožít Máchův romantický příběh v roli! Vydejme se z kláštera sv. Jiří do Jeleního příkopu jako rozervaní poutníci/e, staňme se cestou kočovnou hereckou společností a rozehrajme klíčové okamžiky z Máchova románu! Program pracuje s prvky dramatické výchovy jako je živý obraz, tvorba dialogů, rozhodování v herní situaci a podporuje u žáků improvizaci, kreativitu a citlivost.

Zahrada jako obraz světa

Jednodenní tvůrčí dílna nás zavede do zahrad Pražského hradu. Navštívíme přísnou Královskou zahradu, tajemný Pleskotův tunel, romantický Jelení příkop a arkadickou zahradu Na Baště. Budeme sledovat stopy architektů, historických osobností a umělců v přírodě a zároveň vytvářet i své osobní záznamy, návrhy a vstupy do zahradních prostor. Zkusíme si postupy tradiční jako je deník, kresba nebo fotografie, ale i méně tradiční jako intervence do veřejného prostoru nebo performance.

Mařákovi žáci znovu v akci!

Jednodenní krajinářský plenér pro studenty skládající se z dramatických a výtvarných etud na téma života a tvorby Mařákovy krajinářské školy. Budeme společně procházet autentickými místy, kde malovala Mařákova škola, setkáme se s místními nadšenci, vyzkoušíme na vlastní kůži systém krajinářské výuky krajiny na AVU z předminulého století, vcítíme se do charakteru a povahy studentů Mařákova ateliéru a zkusíme se ponořit do jiného času (rok 1894) a možná trochu změnit dějin umění. Během cesty ze Zákolan přes Budeč do Kovár a zase zpět (cca 3 km) navštívíme legendární hospodu U Libuše (inscenovaná fotografie), památné místo Budeč (výtvarná práce s detailem), kapli sv. Isidora v Kovárech (výtvarná etuda na téma komponování krajiny) a Kovárské stráně (tvorba vlastní krajiny).

pozn.: cena za jednodenní plenér je 200 Kč na 1 žáka; v ceně dílny je jízdenka (tam i zpět), vstupné na Budeč, pracovní listy, výtvarný materiál a pedagogické vedení

PROGRAMY NEJEN PRO SKUPINY SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Bájný hrdina nebo Superman?

Budeme spolu pátrat, zkoumat vlastnosti a atributy konkrétních postav žijících v minulosti a zjišťovat, jak poznat „klad'ase“ od „záporňáka“. Zapojíme do toho své tělo, gesta, mimiku. Vyzkoušíme si práci s digitálním fotoaparátem a na závěr sami vstoupíme do obrazu skrz vlastní komiks.

učivo:

- historická malba 19. století
- vizuální jazyk komiksu
- práce s mimikou a tělesností

výstupy: žák:

- rozlišuje významy konkrétních atributů a symbolů
- porozumí kontinuitě vybraných etických hodnot evropské společnosti
- experimentuje s nonverbálním způsobem komunikace
- rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: J. E. Lauffer, J. Čermák, K. Svoboda, P. Maixner, Ch. Ruben

ikony: list, štětec, Vv, D, Ov, VEG, DV, 120 min.

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Můžete si rovněž vybrat z nabízených programů pro školy nebo využít možnost projít naší expozici na jedno Vámi zvolené téma, např. zvířata, květiny, tváře, nadpřirozené bytosti. Stát se pozorovateli, stopaři či detektivy.

LEKTORSKÉ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ:

Doprovodné programy ke krátkodobým výstavám

K výstavám připravujeme vzdělávací programy a komentované prohlídky pro všechny stupně škol a komentované prohlídky pro pedagogy.

Studijní materiály pro pedagogy ke krátkodobým výstavám

Využijte naše studijní materiály, které vám pomohou lépe se připravit na návštěvu výstavy s žáky a studenty. Materiály zahrnují informace o výstavě, slovníček pojmů a náměty na úkoly, kterých můžete využít přímo při návštěvě výstavy nebo ve výuce. Studijní materiály jsou ke stažení na webových stránkách Národní galerie v Praze (www.ngprague.cz).

Vzdělávací programy v cizích jazycích

Vyučujete na své škole v angličtině, němčině nebo francouzštině? Spolupracujete se zahraničními školami na výměnách a stážích? Využijte naší nabídky vzdělávacích programů v cizích jazycích.

Semináře a kurzy pro pedagogy

Nabízíme kurzy a semináře pro další vzdělávání pedagogů. Spolupracujeme s lektory vysokých škol, teoretiky umění a současnými umělci, abychom vás seznámili s aktuálními tendencemi ve vzdělávání a výtvarném umění.

Programy pro skupiny návštěvníků se speciálními potřebami

Připravujeme prohlídky a výtvarné dílny pro školní či zájmové skupiny se speciálními potřebami. Nabízíme vám školené lektory a inspirativní prostředí.

Nenašli jste, co jste hledali?

Schází Vám v nabídce program k tématu či problému, kterým se chcete věnovat?

Neváhejte nás kontaktovat telefonicky nebo e-mailem a informovat se o nových programech, které přibývají v průběhu celého školního roku. Možná pracujeme zrovna na tom Vašem, možná od Vás získáme inspiraci pro další práci.

Při tvorbě nových programů se zaměřujeme na mezioborové vztahy s dalšími uměleckými obory (literatura, hudba, divadlo, pohyb...), obory přírodních věd či začleňování Průřezových témat RVP (Mediální výchova, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova ad.).

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech (viz úvod).

Programy připravili: Zdeňka Morávková, Monika Sybolová, Adéla Miškanin Holubová, Barbora Škaloudová, Šárka Augustinová, Tereza Beranová, Pavla Černochová, Jana Domšová, Klára Hušková Smyczková, Blanka Lhotáková, Zuzana Jirsová, Jana Machalíková, Radek Marušák, Šárka Matoušková, Martina Pešková, Anna Kotrbová Rejchrtová, Hana Rosenkrancová, Zuzana Sommernitzová, Lucie Štůlová Vobořilová, Michaela Trpišovská

Za spolupráci děkujeme: Alžbětě Kocmanové, Daniele Fochové, Markétě Pastorové, Pavlu Heřmánkovi

PALÁC KINSKÝCH

Sbírka orientálního umění

Stálá expozice:

Umění Starého světa

Umění Asie a starověkého Středomoří ze sbírek Národní galerie v Praze a Národního muzea

Staroměstské náměstí 12

110 15, Praha 1

Otevírací doba: 10–18 hodin, denně mimo pondělí

Doprava: metro A – stanice Můstek nebo Staroměstská; metro B – stanice Můstek

Informace a rezervace programů na tel se záznamníkem: 222 315 205, 224 801 758, l.

246, e-mail: asiaedu@ngprague.cz

kontakt: PhDr. Gabriela Šimková

Architektura

Palác Kinských

Vznikl na místě dvou středověkých domů v letech 1755–65 na náklad hraběte Jana Golze podle staršího projektu Kiliána Ignáce Dienzenhofera za vedení stavby Anselma Luraga a za spolupráce sochaře Ignáce Františka Platzera jako čtyřkřídlá stavba okolo dvora. Již v roce 1768 byl palác prodán Kinským, za nichž 1836 rozšířen na straně severní a vzadu zvětšen o tři empírová křídla okolo dalšího dvora. Autorem těchto úprav byl architekt Josef Kranner.

Historie sbírky orientálního umění

Soubor se utvářel v Národní galerii v Praze postupně již před založením Sbírkou orientálního umění v roce 1951. Od té doby NG získala nákupy, dary i převody ze státních a soukromých sbírek přes třináct tisíc předmětů asijského původu.

1. patro

Umění Asie

Starověké čínské umění, Čínské hrobové umění, Čínské buddhistické umění, Umění tibetského buddhismu, Umění jižní a jihovýchodní Asie, Japonské buddhistické umění, Japonské dekorativní umění, Čínské dekorativní umění, Japonská keramika, Čínská keramika, Čínská malba a kaligrafie, Japonská malba, kaligrafie a grafika, Umění islámské kulturní oblasti

2. patro

Umění starověkého Středomoří

Starověké kultury údolí Nilu, Civilizace Předního východu, Kultury Kypru a egejské oblasti, Řecké umění geometrického a archaického období, Řecké umění klasického období a helénistické umění, Etruské a římské umění

Sál speciálních výstav– **Umění Koreje**

Hmatové expozice – **Japonská skulptura a Korejská keramika**

Ateliér – lektorské oddělení

Metodická východiska

Lektorské oddělení Sbírkou orientálního umění věnuje velkou péči spolupráci se školami všech druhů a typů. V RVP není téměř zařazeno asijské výtvarné umění, proto nabízí LO rozšiřující témata z této kulturní oblasti.

Program pro školy a zájmové skupiny realizuje tým externích lektorů absolventů oborů se zaměřením na sinologii, arabistiku, indologii, íránistiku, speciální pedagogiku, muzeologii a

dějiny umění. Tento tým se především soustředí na poskytování a zprostředkování recentních poznatků speciálních vědních oborů a vychází z art-centristického pojetí výtvarné výchovy. Tato východiska rozvíjejí důležitou formu vzdělávání - poskytují vizuální gramotnost.

Koncepce programové nabídky lektorského oddělení Sbírký orientálního umění NG se zároveň opírá o poznatky uměnovědy a estetiky, které umožňují tematizovat umělecké aktivity, transformovat je do výchovně-vzdělávacích postupů a podrobit je procesům poznávání. Naše projekty pro školu usilují o upoutání pozornosti k uměleckému dílu a ukazují jeho postavení v dějinách umění, objevují vztah uměleckého sdělení k soudobému vnímání světa.

Programy jsou stimulující a inovační, přestože se věnují i archaickým dějinám umění a neznámým místům. Implicitně zprostředkovávají myšlenku, že není jediná správná odpověď, v níž se snažíme umělecké dílo interpretovat. Návštěva expozice asijského umění je také výzvou k vlastnímu vidění umění vzdálených kultur.

Protože zhruba třetina exponátů v instalaci je citlivá především na přímé působení UV záření a klimatické podmínky (teplota a relativní vlhkost vzduchu), umělecké předměty se čtyřikrát do roka v expozicích obměňují. Tyto skutečnosti ovlivňují vždy výběr děl v konkrétním pořadu a proto v anotaci programů nejsou zpravidla uvedeni ani autoři ani konkrétní učivo, které lektor zohledňuje teprve v přípravě pořadu v návaznosti na změněnou instalaci.

Vzdělávací cíle

Programy pro školy a zájmové skupiny dětí a mládeže ve volném čase se soustředí na následující cíle:

poskytnout základní poznatky o filozofických a náboženských systémech a jejich projevu ve výtvarném umění Blízkého a Dálného východu a centrální Asie

vést k poznání, že interkulturní srovnání je potřebné nejen k toleranci v české společnosti, ale i pro chápání vlastní historie a současnosti

vést k překonání vlastních předběžných konceptů o umění vzdálených kultur

nabídnout novou zkušenost, jež opraví zažitá myšlenkové stereotypy, předsudky

poskytnout zážitek střetu vlastního romantického chápání asijského umění s badatelským přístupem

vést k osvojení nových dovedností ve vlastním výtvarném projevu (např. čínská, japonská a arabská kaligrafie, tušová malba, skládání origami, hmatové modelování, vázání symetrických a asymetrických uzlů orientálních koberců aj.)

prokázat úlohu galerijní expozice asijského umění mimo jiné v multikulturní výchově, ve výchově k občanství a ve výchově k myšlení v evropských a globálních souvislostech

PRO MALÉ ŠKOLNÍ A ZÁJMOVÉ SKUPINY S POTVRZENOU REZERVACÍ
Vzhledem k prostorovému uspořádání výstavních sálů a Ateliéru, bezpečnosti a pohodlí návštěvníků je počet účastníků ve skupině stanoven na 20 osob, objednávky 14 dní předem.

Programy pro mateřské školy a pro 1. stupeň základní školy

KOMPONOVANÉ POŘADY

Motiv chryzantémy v japonském umění

V expozici japonského umění si žák prohlédne zobrazení chryzantémy zejména na dílech uměleckého řemesla. Poznává tradici sezonního japonského svátku chryzantém, kiku no sekku.

V ateliéru si žáci osvojí práci s japonským vzorníkem. Chryzantému vytvoří technikou frotáže.

ikony: Vv, 90 min.

Ornament draka

Výklad, který se zabývá zpodobněním draka v čínském umění, doprovází malování bájněho zvířete v ateliéru.

ikony: Vv, 90 min.

Programy pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy

KOMPONOVANÉ POŘADY

pozn.: pracovní oblečení a výtvarné potřeby s sebou, není-li dohodnuto jinak

Kaligrafická arabeska

Výklad o arabské kaligrafii a jejím využití v dekoru klasického islámského umění. Žák se seznámí se základními principy arabského písma a s jeho kaligrafickými variantami. V ateliéru se naučí kaligrafovat slovo kitt (kocour) v tzv. „třetinkovém“ duktu. Potřebujeme: plochý černý fix 2 mm.

ikony: Vv, D, Z, pracovní list, 90 min.

Čínské umění poprvé – hledačskou stezkou

Do světa čínského umění vstoupí žáci nejprve v malých týmech a bez prostředníka. Vyberou si díla, která je na první pohled zaujmou. Lektor tato díla zařadí do umělecko-historického kontextu, a vytvoří tak „příběh na zakázku“ pro danou třídu. Story bude výtvarně dovyprávěno buď v ateliéru, nebo ve škole.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, pracovní list, 90 min.

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY EXPOZIC

trvají 50 minut. Lze z nich sestavit i celodenní program s přestávkou na oběd.

UMĚNÍ ČÍNY

Soucít jako jed – měnící se tváře buddhismu

Ze starověké Gandhary se žák vydá za zobrazení Buddhy a bóddhisattvů do Thajska, Číny a Japonska. Z ikonografie vyčte klíčové příběhy a podívá se, jak si učení Čtyř pravd přivlastňuje výrazové prostředky různých oblastí a zároveň rozvíjí svou svůdně exotickou podobu.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Nenasytní předkové – čínské bronzky a nefrity

Rituální trojnožky a nefritoví tygři patří mezi korunní svědky formativního období čínské civilizace. Na detailech jejich výroby a zpracování žák vysleduje, co tyto dva materiály o prvních čínských dynastiích vypovídají i jak tuto výpověď svými vlastnostmi určují.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Čínské tušové malířství

Žák pozná jednotlivé techniky a malířské styly. Dozví se, jak filozofie ovlivňovala malířství. Na vybraných svitcích rozpozná nejčastěji zobrazované náměty.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Jak utěšit duši zemřelého – čínská hrobová plastika

V dlouhém období asi od 4. století př. n. l. do počátku 10. století n. l. a ojediněle až do 15. století byly v Číně důležitou součástí výbavy hrobů soubory drobných keramických figur lidí, zvířat a jiných předmětů, které měly duši zesnulého zajistit ochranu i pohodlí. Žák se obeznámí s tímto výrazným fenoménem čínské kultury, pochopí jeho symbolický význam a porozumí tak významné části čínského výtvarného výrazu.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

UMĚNÍ ISLÁMSKÉ KULTURNÍ OBLASTI

Výtvarné motivy v islámském umění

Islámské umění čerpá z výtvarného dědictví tří kulturních oblastí: arabské, perské a turecké. Jak se navzájem prolínají pozná žák na dílech v nově doplněné instalaci.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Tuhaf maadanija, kovová krása z rukou islámských mistrů

Kov je jedním z hlavních materiálů dodnes velmi živého uměleckého řemesla islámské oblasti. Žák rozpozná kovové nádoby, vykuřovačla, zbraně a zbroj a také ceremoniální doplňky výstroje.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Orientální koberce – textilie s duší

Výklad k historii, základní typologii a technikám výroby orientálních koberců. Žák pozná symboliku nejčastěji užívaných motivů. V ateliéru si vyzkouší vázání uzlů.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, pracovní list, 90 min.

UMĚNÍ INDIE A JIHOVÝCHODNÍ ASIE

Indie – kolébka tří náboženství

V Indii vznikla tři velká náboženství: hinduismus, buddhismus a džinismus. Žák se dozví, jak se tato náboženství promítala do výtvarného umění, seznámí se s jejich typickými projevy, společnými rysy a odlišnostmi.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Umění buddhismu v Indii a jihovýchodní Asii

Výklad se zabývá počátky buddhismu a jeho projevy v sochařství gandhárského okruhu. Žák se seznámí s výkladem gest a dalších ikonografických znaků, které jsou klíčem k porozumění umění buddhismu.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

Postavy hinduistického panteonu

Hinduistická ikonografie představuje důležitý prostředek k porozumění indickému umění. Žák se seznámí s příběhy z hinduistické mytologie, pozná její hlavní postavy a rozpozná charakteristické způsoby jejich zobrazení.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, pracovní list, 50 min.

Rágamály – setkání hudby, poezie a malířství

Rágamálové malířství kvetlo po staletí na dvorech indických panovníků. Žák se dozví, že obrazy zachycují citová rozpoložení vyvolaná poslechem hudby. Výklad doprovází vybrané melodie klasické indické hudby.

ikony: Vv, D, Z, Čjs, Muv, Veg, 50 min.

SPECIÁLNÍ POŘADY S ASISTENCÍ ŠKOLENÉHO LEKTORA PRO ŽÁKY SE ZRAKOVÝM NEDOSTATKEM

HMATOVÉ EXPOZICE

JAPONSKÁ SKULPTURA

Dokonale zpracovaný povrch akrylátových kopií svou texturou přesvědčivě zprostředkovává informaci o materiálu původních památek. Napodobení polychromie a zlacení či intarzie, vypovídá také o rozsahu poškození původního díla: stopy po zlomení, prasknutí aj. Tyto aspekty a souvislosti jsou zajímavé i pro vidícího návštěvníka. Soubor kopií významných památek, *národní poklad Japonska* [国宝](#): *kokuhó*, které nejsou zastoupeny na našem území, otevírá přístup k obecným hodnotám japonské skulptury. Za památkami japonského národního pokladu je nutno buď cestovat anebo si je v kopiích prohlížet v tuzemském muzeu. Japonské paměťové instituce proto vytvářejí „osvětové“ soubory kopií pro zahraniční galerie. Kopie byly darovány japonskou vládou NG v roce 1973 prostřednictvím obchodní společnosti JETRO. Dar byl poprvé představen veřejnosti na výstavě Přírůstky Národní galerie v Praze v Belvederu roku 1974.

KOREJSKÁ KERAMIKA

Komorní výběr replik, který doprovází výstavu Umění Koreje, vytvořila korejská výtvarnice U Kang-mä. Hmatová expozice poukazuje na významné proudy keramické tvorby na korejském poloostrově 2. až 15. století a zároveň představuje současné dílo autorky inspirované tradičními zdobnými technikami. Pro snadnější poznávání tvaru a prohlížení dekoru nádob byly keramické repliky autorkou zvětšeny.

Obě taktilní expozice umožňují vidícímu publiku znovuobjevit a přehodnotit význam „zapomenutého smyslu“, jakým je hmat. Exponáty doprovází popisky se zvětšeným českým a anglickým textem a v českém Braillově písmu a navigace na podlaze.

VÝSTAVA

Mocné a záhadné dogú

Výstavní program Ateliéru zahájila prezentace protlačované kresby nevidících z Konzervatoře Jana Deyla, o.s. Okamžik a nadace Artevide. Díla nevidících byla inspirována kopií neolitické figuríny dogú. Džómonský idol lze vnímat enface, je tedy symetrický a umožňuje nevidomému snazší pochopení a následné převedení vjemu. Zvolili jsme inovativní Čechovu techniku protlačované kresby/ www.artevide.cz/, kterou lze pro potřeby nevidících převést do reliéfní podoby speciálními postupy.

POŘADY S ASISTENCÍ ŠKOLENÉHO LEKTORA

Samostatné prohlížení hmatové expozice japonského sochařství a korejské keramiky lze doplnit komentovanou a asistovanou prohlídkou vybraného originálního díla s následnou výtvarnou činností v ateliéru. Pořady připravili a vedou zkušení lektori, speciální pedagog a arteterapeut.

ikony: Vv, Čjs, Muv, Veg, D, Z, 120–150 min.

Neolitická japonská plastika

Prohlédneme si kopii džómonské ženské figuríny zv. dogú. následně své hmatové vjemy převedeme do reliéfní kresby.

Japonský palácový lev *karadžiši*

Asistovaná prohlídka bronzových originálů protějškových palácových lvů *karadžiši* z 2. poloviny 19. století v prvním patře paláce vyústí v ateliéru k převedení hmatových dojmů do reliéfní kresby.

Korejská keramika

Prohlédneme si kolekci korejské keramiky. V ateliéru vytvoříme repliku tradiční nádoby z období Kaja metodou hmatového modelování či zachytíme poznatky a prožitky reliéfní či protlačovanou kresbou.

Koncepce a koordinace doprovodných pořadů: PhDr. Gabriela Šimková

Autoři pořadů: Mgr. Simona Jandová, Hana Nováková, PaedDr. Evžen Perout, PhDr. Petra Polláková, Mgr. Adriana Stříbrná, PhDr. Gabriela Šimková, Mgr. Jan Vihan, Bc. Lenka Gyaltsso

DŮM U ČERNÉ MATKY BOŽÍ

MUZEUM ČESKÉHO KUBISMU

Stálá expozice: český kubismus 1910–1919

Ovocný trh 19

110 00, Praha 1

Otevírací doba:

10–18 hodin, denně mimo pondělí

Doprava: tram č. 5, 8, 14 – stanice Náměstí Republiky; metro A – stanice Můstek; metro B – stanice Náměstí Republiky

Informace a rezervace programů na tel.: 224 301 003, 224 301 007

e-mail: vzdelavani@ngprague.cz

Expozice českého kubismu ve druhém až čtvrtém poschodí domu U Černé Matky Boží je zaměřena na období let 1910–1919, tj. na nejvýznamnější etapu kubismu v českých zemích. Malířství je zastoupeno díly E. Filly, B. Kubišty, V. Beneše, J. Čapka, A. Procházky, V. Špály, J. Zrzavého, O. Nejedlého a O. Kubína, tvorba sochařská pak plastikami O. Gutfreunda. Součástí expozice jsou i solitérní kusy nábytku realizovaného podle návrhů architektů P. Janáka, J. Gočára a V. Hofmana a fotografie a modely kubistické architektury. Vystavená keramika byla vyrobena podle návrhů P. Janáka, V. Hofmana a J. Horejce v továrně Rydl a Thon ve Svijanech-Podolí. Celý soubor vystavených děl dokládá jedinečnost a komplexnost českého kubismu.

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Co se skrývá v kameni

Víte, proč byli kubisté fascinováni krystalem? Pomocí různých forem krystalů dešifrujeme zdánlivě nesrozumitelné struktury kubistických děl. Prozkoumáme základní principy kubistického tvarosloví. Vytvoříme si vlastní krystal, který budeme zmnožovat v kaleidoskopu a objevovat jeho tvarové bohatství.

učivo:

- proměny tvaru v ploše i prostoru
- vliv světla při vnímání tvaru předmětů

výstupy:žák:

- porovnává tvary různých předmětů
- při vlastní tvorbě se učí modelovat světlem
- seznamuje se se základními principy kubismu

autoři děl: E. Filla, B. Kubišta, O. Gutfreund, B. Feuerstein, P. Janák

ikona: štětec, Vv, Čjs, 120 min.

PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ

Kubistické proměny

Chtěli jste někdy změnit podobu předmětů kolem nás? Třeba tak, abyste vystihli jejich podstatu a zároveň je zakódovali do jiného způsobu vidění? Pojd'te se s námi vrátit do druhého desetiletí 20. století, společně rozluštíme kubistickou šifru v domě U Černé Matky Boží. Využijeme i metody dramatické výchovy.

učivo:

- reflexe zrakového vnímání
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření
- psychosomatické dovednosti (verbální a neverbální komunikace)

výstupy: žák:

- seznamuje se s hlavními principy kubistického umění
- interpretuje umělecká díla
- hledá prostředky pro zachycení předmětů v proměnách

autoři děl: B. Kubišta, O. Gutfreund, E. Filla, P. Janák

ikony: štětec, Vv, Dv, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 žáků

PROGRAM PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Zpět o 100 let

Přenesete-li se v duchu o 100 let do minulosti, budete moci sledovat zrod jednoho z nejvýznamnějších směrů 20. století – kubismu. Poznáte malíře a sochaře, kteří kubismus prosazovali, a možná podlehnete i stejnému okouzlení jako oni. Program je založen na diskusi, výtvarných a jiných tvůrčích aktivitách.

učivo:

- umění českého kubismu (proměny uměleckého vyjádření a představitelé)
- historické události přelomu 19. a 20. století

cíle (výstupy): student:

- rozlišuje příklady kubistických děl, popíše jejich hlavní znaky a uvede inspirační zdroje kubismu
- představí na příkladech propojení mezi uměním a ostatními oblastmi vývoje společnosti (věda, historický kontext)
- využívá možností netradičních výtvarných postupů

autoři děl: E. Filla, B. Kubišta, P. Janák

ikony: štětec, Vv, D, 120 min.

Nabídka komentovaných prohlídek

Český kubismus

České kubistické malířství a sochařství

České kubistické užité umění a architektura

Programy připravily: Barbora Škaloudová, Lucie Štůlová Vobořilová, Šárka Augustinová, Jana Machalíková, Anna Kotrbová Rejchrtová

VELETRŽNÍ PALÁC

Sbírka moderního a současného umění

Stálá expozice: České a zahraniční umění 19., 20. a 21. století

Dukelských hrdinů 47

170 00, Praha 7 – Holešovice

Otevírací doba: 10–18 hodin, denně mimo pondělí

každou první středu v měsíci volný vstup od 15 do 20 hodin

Doprava: tram č. 1, 5, 8, 25, 26 – stanice Strossmayerovo náměstí, tram č. 12, 14, 15, 17 – stanice Veletržní, metro C – stanice Vltavská

Informace a rezervace programů na tel.: 224 301 003, 224 301 014,

e-mail: vzdelavani@ngprague.cz

Stálá expozice umění konce 19., 20. a 21. století seznamuje ve čtyřech podlažích Veletržního paláce s vývojem českého i zahraničního výtvarného umění od konce 19. století do současnosti. Expozice představuje práce klíčových autorů českého výtvarného umění v monografických profilech nebo ve výběru stěžejních děl, ale také práce autorů zahraničních. Obraz doby dokreslují ukázky architektury, nábytku, uměleckého řemesla, módy, designu a scénografie.

1. patro: Zahraniční umění 20. století (G. Klimt, E. Munch, E. Schiele, O. Kokoschka, J. Miró, L. Fontana ad.)

2. patro: České umění od roku 1930 do současnosti (Toyen, J. Štyrský, L. Sutnar, V. Boudník, Z. Sýkora, M. Rittstein, M. Gabriel ad.)

3. patro: Sbírka francouzského umění 19. a 20. století (C. Monet, A. Rodin, P. Picasso, G. Braque, M. Chagall...), České umění 1900–1930 (O. Gutfreund, E. Filla, B. Kubišta, A. Procházka, J. Čapek, V. Špála ad.)

4. patro: České umění přelomu 19. a 20. století (A. Chittussi, J. Mařák, M. Švabinský, J. V. Myslbek, J. Štursa, F. Kupka, F. Bílek ad.)

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

Poprvé v galerii

Že jste ještě nikdy nebyli v galerii? To musíme rychle napravit! Přijďte k nám a objevte, co jste dosud neviděli. Galerie je totiž velmi zajímavé místo. Odcházet budete jako její zkušení návštěvníci a také s vlastním výtvarným dílem v ruce. Každý žák si z programu navíc odnese svůj návštěvnický průkaz.

učivo:

- seznámení se s prostředím galerie, pravidly chování v pozici jejího návštěvníka
- podoby výtvarného díla a jeho umístění v galerijním prostoru

výstupy: dítě:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření
- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- porozumí pravidlům chování v prostoru galerie

autoři děl: zástupci českého nebo zahraničního výtvarného umění 20. a 21. století

ikony: štětec, 60 min.

pozn.: doporučujeme absolvovat nejprve tento vstupní program, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci

Co jsem našel, to jsem schoval

Každá věc, i ta nejobyčejnější, skrývá za sebou zajímavý příběh. Pojd'te se s námi společně toulat dalekými končinami a objevit tajemství, která skrývají různorodé předměty. Zkusíme si, že i vytváření sbírek z předmětů může být uměním. V programu si vyzkoušíme techniku asambláže.

učivo:

- rozvíjení elementárního povědomí o existenci různých kultur a různých zemí
- přibližování dítěti světa umění a umožnění poznávání rozmanitosti kultur
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností (přiřazování, porovnávání)

výstupy: dítě:

- vyjadřuje své představy a svou fantazii v tvořivých činnostech
- vnímá umělecké podněty

ikony: štětec, 60 min.

autoři děl: Z. Rykr, Skupina 42

Modromodrá...

Co kdyby svět měl jen jednu barvu? Bylo by všechno stejné? Kolik odstínů má například modrá? Soustředme se na chvíli na jednotlivé barevné odstíny a vytvořme vlastní jednobarevný svět. Inspirací nám budou nejrůznější zátiší vystavená v galerii.

učivo:

- rozvoj zrakového vnímání (barevná citlivost)
- spontánní hra (experimenty s materiály a předměty)

výstupy: dítě:

- vnímá rozmanitost barev, rozlišuje a porovnává odstíny jedné barvy
- uplatňuje spontánní hru ve tvůrčích činnostech

ikony: štětec, 60 min.

autoři děl: B. Kubišta, A. Procházka

Co mizí, co zůstává

Jsou otisky, které mizí, a jsou otisky, které zůstávají. Hmatej, šmátrej, rozeznávej, pojd' si hrát a spolehni se jen na svůj hmat. Denně se dotýkáš mnoha věcí, poznáš je se zavřenýma očima?

učivo:

- smyslové hry
- rozvoj obrazové paměti

výstupy: dítě:

- vnímá a rozlišuje věci pomocí hmatu
- rozvíjí svou představivost v tvořivých činnostech

autoři děl: A. Šimotová

ikony: štětec, 60 min.

V dálce svítí

Dívali jste se někdy v noci na oblohu a sledovali, jaké hvězdné království nám otevírá? Představte si, že stejně tak se hvězdy dívají dolů na Zem. Připravme jim společně světelnou podívanou! Někteří umělci se o to, zdá se, už pokusili. Budeme pozorovat, jakým způsobem ve svých dílech využívají světlo.

učivo:

- přímé pozorování kulturních objektů i přírodních jevů, rozhovor o výsledku pozorování
- spontánní hra, experimenty s materiálem a předměty (uspořádání apod.)

výstupy: dítě:

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí tvorbou UV světelných kompozic

autoři děl: Z. Pešánek

ikony: štětec, 60 min.

Skryté skryše

Skryš, doupě, útočiště, kam se mohu schovat uprostřed krajiny. Zvolím raději vyhlídku či úkryt pod tíše žbluňkajícím potokem? Vytvoříme si své vlastní malé skryše a budeme pro ně hledat to pravé místo v neobyčejné krajině.

učivo:

- prostorové vztahy (dole, nahoře, uprostřed, v popředí, v pozadí)
- rozvíjení verbálního projevu (vyjadřování)

výstupy: dítě:

- uplatňuje prostorovou představivost i orientaci
- pojmenovává různé typy krajiny
- uplatňuje subjektivitu při tvorbě objektu

autoři děl: krajináři přelomu 19. a 20. století (A. Slavíček, A. Hudeček ad.)

ikony: štětec, 60 min.

Program s dramatickou aktivitou

Šelmě v patách

Je možné potkat v galerii šelmu? Budeme se tíše plížit zákoutími uměleckých sbírek NG a pokusíme se nějakou najít. Důkladně ji prozkoumáme očima přírodovědců. Co ještě schází, aby byla skutečně jako živá? Společnými silami jí zkusíme vdechnout život. Použijeme k tomu nejen vlastního těla a hlasu.

učivo:

- pozorování sochy, pojmenovávání jejích vlastností (velikost, tvar, materiál)
- propojení obrazu a zvuku
- činnosti zaměřené na rozvoj postřehu a vnímání

výstupy: dítě:

- využívá všech smyslů, záměrně pozoruje, postřehuje
- odhaluje podstatné znaky, vlastnosti předmětu

ikony: štětec, masky, 60 min.

autoři děl: A. L. Barye

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Programy s výtvarnou aktivitou

Poprvé v galerii

Že jste ještě nikdy nebyli v galerii? To musíme rychle napravit! Přijďte k nám a objevte, co jste dosud neviděli. Galerie je totiž velmi zajímavé místo. Odcházet budete jako její zkušení návštěvníci a také s vlastním výtvarným dílem v ruce. Každý žák si z programu navíc odnese svůj průkaz muzejníka.

učivo:

- seznámení se s prostředím galerie, pravidly chování v pozici jejího návštěvníka
- podoby výtvarného díla a jeho umístění v galerijním prostoru

výstupy: dítě:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- porozumí pravidlům chování v prostoru galerie

autoři děl: zástupci českého nebo zahraničního výtvarného umění 20. a 21. století
ikony: štětec, Vv, Čjs, 90 min.

pozn.: doporučujeme absolvovat nejprve tento vstupní program, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci, program je vhodný pro žáky 1.–2. ročníku ZŠ

Moje první návštěva Veletržního paláce

Víte, proč a jak vznikla muzea a galerie? Společně nalezneme odpověď a prozkoumáme výstavní prostory. Také se přesvědčíme, že vytvořit kopii obrazu není vůbec jednoduché. Každý žák si z programu odnese svůj průkaz muzejníka, který mu bude sloužit k záznamům o všech dalších „badatelských expedicích“ do sbírek umění ve Veletržním paláci.

učivo:

- vznik a funkce galerie
- materiální složka obrazu a jeho komunikační účinky

výstupy: žák:

- rozlišuje různé druhy výtvarného umění
- ověřuje komunikační obsah vybraného obrazu
- volí vhodné prostředky k vytvoření kopie obrazu

autoři děl: J. Zrzavý, J. Sopko, V. Pivovarov, K. Lhoták nebo P. Brázda

ikony: štětec, Vv, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučujeme absolvování tohoto vstupního programu, který dětem usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci, program je vhodný pro žáky 3.–5. tříd ZŠ; pracovní oděv s sebou

Příběh čáry

Přijměte pozvání do kavárny, kde budeme prostor vnímat všemi smysly. Přeneste se s námi do prostředí, kde obdaření kouzelnou mocí uvidíte to, co lidé normálně nevidí.

Prostřednictvím výtvarných děl budeme objevovat, co všechno můžeme vyjádřit linií.

V ateliéru vytvoříme společnou velkoformátovou kresbu.

učivo:

- linie jako základní prvek výtvarného díla
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- osobní postoj v komunikaci (jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření)

výstupy: žák:

- porovnává vnímání skutečnosti různými smysly
- užívá různé linie pro vyjádření svých představ
- porovnává interpretace výtvarných děl

autoři děl: K. Malich, K. Nepraš, Z. Sýkora

ikony: štětec, Vv, Dv, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro žáky 1.–3. třídy ZŠ

Barevné čarování

Prozkoumejte s námi obrazy, kde hrají vodní hladiny zvláštními barvami. V ateliéru si vyzkoušíme, co dokáže odraz a jakou čarovnou moc má světlo. Společně odhalíme různé zákonitosti míchání barev. Pomocí barevných fólií a pigmentů si vytvoříme vlastní vzorky vodních hladin.

učivo:

- barevné odstíny a jejich proměny, zákonitosti míchání barev
- vliv světla na proměny barevných kvalit
- uplatnění barvy při vlastní tvorbě
- interpretace uměleckých děl a vlastních výtvarných projevů

výstupy: žák:

- vnímá a porovnává barevné odstíny (rozvíjení citlivosti ve vnímání barevných tónů)
- seznamuje se se zákonitostmi míchání barev
- porovnává různá výtvarná díla a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- konfrontuje své interpretace s ostatními

autoři děl: G. Klimt, W. Hablik

ikony: štětec, Vv, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 1.–3. třídy ZŠ

Světlem tvarů

Všude kolem nás se nacházejí různé tvary. Některé se sobě navzájem podobají více, jiné méně. Pojďme společně rozeznávat předměty dle jejich stínů, odkrývat jejich tajemství a nalézat jejich tvarové proměny. Zkusíme společně porovnávat prvky, které nalezneme v galerii. Zapojíme především svou fantazii.

učivo:

- kombinace a proměna tvarů v ploše a prostoru
- vytváření a obhajování vlastních představ a záměrů

výstupy: žák:

- rozpoznává tvar jako vnější podobu věcí, pomocí které odlišuje jeden předmět od druhého
- zapojuje fantazii do tvůrčího procesu

autoři děl: J. Fišar, M. Kunc, S. Kolíbal

ikony: štětec, Vv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 1.–3. třídy ZŠ

Dotkni se...

Zkusil jsi někdy prohlížet hmatem a dotýkat se pohledem? Pojďme společně prozkoumávat prostor, který je chvilku plný a pak prázdný. Budeme se dotýkat soch, porovnáme jejich tvar, materiál i povrch. V ateliéru si vytvoříme prostorovou instalaci.

učivo:

- reflexe a vztah zrakového a haptického vnímání
- prvky vizuálně obrazných vyjádření (objem, prostor v trojrozměrných vyjádřeních)

výstupy: žák:

- porovnává tvar, objem a strukturu povrchů
- uplatňuje při vnímání soch zrak i hmat

autoři děl: H. Moore, E. Grate, F. Wotruba

ikony: štětec, ruka, Vv, 120 min.

Tajemství lesa

Kdo z vás byl někdy v noci v lese? Bylo vidět na cestu? Měli jste s sebou světlo nebo vám pomohl chladný svit měsíce, a odhaloval tak tichá zákoutí? Možná vás při tom pozorovali lesní tvorové... V galerii nás budou zajímat díla, která v sobě skrývají stejná tajemství, jako noční les. Najdeme je a necháme se inspirovat k vlastní práci.

učivo:

- vztahy prvků v prostoru
- rozlišování světlostních a barevných kvalit v ploše, objemu a prostoru

výstupy: žák:

- interpretuje různá vizuálně obrazná vyjádření
- užívá a kombinuje prvky v prostorovém vyjádření
- uplatňuje osobitost svého vnímání

autoři děl: F. Skála, F. Tröster

ikony: štětec, Vv, fotoaparát, 120 min.

Programy s prvky dramatické výchovy

Stavby kolem nás

Jaká by měla stavba být? Lze postavit cokoli kdekoli? Žáci budou poznávat práci architekta a uvědomí si, že dobrou stavbu nedělá jen její vzhled, ale také funkčnost a sepětí s prostředím, ve kterém se nalézají. Program je veden metodami dramatické výchovy, rozvíjí kritické myšlení dětí a jejich vnímání estetických kvalit prostředí.

učivo:

- vztah člověka a životního prostředí
- architektura, její vizuální a funkční stránka

výstupy: žák:

- rozlišuje mezi různými podobami vztahu člověk – architektura – životní prostředí a vysvětluje je
- vnímá estetické hodnoty životního (včetně městského) prostředí
- rozvíjí své základní dovednosti potřebné pro spolupráci s ostatními

autoři děl: K. Hubáček, J. Fuchs, O. Tyl, A. Šrámková

ikony: maska, Vv, Dv, Env, Osv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–7. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

Pohyblivé obrazy

Víte, jak vzniká animovaný film? V programu založeném na dramatizaci známé české pověsti o Křesomyslu a Horymírovi si to vyzkoušíme a naučíme se jednoduché animační technice. Budeme pracovat metodami dramatické výchovy a využívat digitálních fotoaparátů.

učivo:

- animovaný film
- základní stavební prvky příběhu
- staré pověsti české

výstupy: žák:

- vysvětlí princip, na kterém je založena animace
- vstupuje do rolí a přirozeně v nich jedná a spolupracuje se skupinou na tvorbě „jevištní“ situace
- interpretuje pověst o Křesomyslu a Horymírovi
- používá digitální fotoaparát k tvůrčí práci
- rozvíjí své komunikativní, sociální a personální kompetence

autoři děl: J. Trnka

ikony: maska, kazeta, fotoaparát, Dv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–6. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

V těle krajiny

Jaké to je být podivným neznámým tvorem, lístkem na stromě nebo kamenem, kolem kterého se dere divoká řeka? Nebudeme jen návštěvníci, ale skuteční obyvatelé krajiny. Uvědomíme si, že člověk má velkou moc měnit přírodu i její obraz.

učivo:

- antropocentrický versus biocentrický přístup ke krajině
- estetická hodnota přírody

výstupy: žák:

- rozvíjí své empatické schopnosti ve vztahu k mimolidské přírodě
- uplatňuje subjektivitu při tvorbě výtvarného díla
- přetváří poničenou krajinu podle funkčních i estetických měřítek

autoři děl: J. Mařák, A. Kalvoda, F. Kaván

ikony: list, štětec, Vv, ENV, 120 min.

pozn.: na tento program přímo navazuje program sdružení Tereza s názvem Očima, ušima a rukama v přírodě

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

Moje první návštěva Veletržního paláce II aneb Vstupte do aukční síně

Z účastníků programu se stanou mladí licitátoři, kteří se v rámci přípravy na aukci a její úspěšnou realizaci naučí pojmenovávat a rozlišovat jednotlivé umělecké druhy, dílo formálně rozebírat a popisem postihnout jeho obsahovou složku.

učivo:

- vznik a funkce galerie
- druhy výtvarného umění
- popis formy a obsahu uměleckého díla (mluvený a písemný projev)

výstupy: žák:

- rozlišuje druhy výtvarného umění
- rozpoznává základní výtvarné techniky
- rozvíjí komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině

autoři děl: výběr umělců se mění v závislosti na expozici, ve které program probíhá

ikony: list, Vv, Čj, 120 min.

pozn.: doporučujeme absolvování tohoto vstupního programu, který žákům usnadní a zkvalitní všechny další návštěvy ve Veletržním paláci

Programy s výtvarnou aktivitou

Od světla k barvě

Neklame vás vaše oko? Víte, co vidíte? Vstupte do naší laboratoře a pojdte s námi pozorovat, jak rozkladem světla vznikají barvy. Na příkladech konkrétních uměleckých děl budeme zkoumat vliv světla na naše barevné vnímání. Ověříme si, jak fyzikální objevy v oblasti světelných jevů ovlivnily malíře prvních impresionistických obrazů. V ateliéru budeme experimentovat s barevnými světly a digitálními fotoaparáty.

učivo:

- vliv světla na barevné vnímání (zdroj světla, odraz světla, rozklad světla, stín)
- zákonitosti vzniku barev a zrakového vnímání
- impresionismus a postimpresionismus

výstupy: žák:

- porovnává zkušenosti z vlastního vnímání a poznávání (vztah paměť a oko)
- popisuje jevy v proměnách a vztazích (barevné vidění, vliv světla)
- k tvorbě užívá metody uplatňované v současném umění (digitální fotografie)

ikony: štětec, fotoaparát, Vv, F, 120 min.

autoři děl: A. Renoir, A. Sisley, C. Pissarro, G. Seurat, C. Monet, V. van Gogh

Nekonečné životy materiálů

Napadá vás, čeho všeho se dá využít a co použít jako podklad pro tisk? Prozkoumejte s námi různé materiály a jejich struktury. Využijte principu náhody při vzniku uměleckého díla. Budeme se zabývat procesem tvorby v jeho celistvosti a poznáváním různorodých interpretací. V ateliéru si vytvoříme experimentální grafický tisk.

učivo:

- vztahy prvků výtvarného díla (struktura, kompozice)
- komunikační obsah výtvarných děl
- experimentální grafika (techniky grafiky)

výstupy: žák:

- porovnává strukturu různých předmětů a využívá jich pro tisk
- rozpoznává princip nahodilosti na příkladech konkrétních uměleckých děl
- uplatňuje princip nahodilosti a záměrnosti při vlastních tvůrčích činnostech

autoři děl: V. Boudník

ikony: štětec, Vv, kazeta, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro max. 20 žáků

Chvilka bez omezení

Co všechno je podle vás umění? Dokáže vás umění nějak překvapit? Překročte s námi hranice všední jednotvárnosti a zkuste zažít chvílky čisté hry a neomezené tvořivosti. Společně budeme prožívat nejrůznější akce a následně o nich diskutovat.

učivo:

- proměny komunikačního obsahu vizuálně obrazného vyjádření
- záměry tvorby vizuálně obrazných vyjádření (sociální a kulturní souvislosti)
- umění akce (happening, performance)

výstupy: žák:

- zapojuje se do happeningu a uvědomuje si podstatu těchto událostí
- porovnává různé interpretace, konfrontuje své postoje s druhými

autoři děl: W. Vostel, M. Knížák, Z. Ságlová ad.

ikony: štětec, kazeta, Vv, Hv, Dv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 7.–9. ročníku ZŠ

2D

Co se stane, když zbavíme předmět všech detailů i třetího rozměru? Připomínají někdy vzory látek nebo tapet živé organismy? Pokusíme se objevit skrytý řád ornamentů a dekorativních ploch v užitém umění a architektuře. Prozkoumáme, jakým způsobem lze tvary vzájemně propojovat a jak probíhá dialog mezi motivem a pozadím.

učivo:

- postupná stylizace tvaru (detail, obrys, zjednodušení)
- pravidlo, řád, rytmus, ornament, symbol, design
- dekorativní plocha v užitém umění
- vztahy a uspořádání prvků v ploše (kontrast, rytmus, struktura)

výstupy: žák:

- kombinuje prvky ve vztahu k celku
- uplatňuje osobitost svého vnímání v interpretaci vizuálně obrazného vyjádření
- porozumí postupnému zjednodušování tvaru (stylizace, abstrahování)

autoři děl: V. Preissig, V. Kotěra

ikony: štětec, Vv, 120 min.

pozn.: na tento pořad volně navazuje program Jsem součástí celku

Jsem součástí celku

Rytmus, variace, kombinace... Nechme se pohltit plochou pokrytou tvary v proměnlivých vztazích. Tvůrčími prostředky nám budou multimédia a východiskem dramatická akce v prostoru. Použijeme vlastní tělo jako inspiraci pro dekorativní plochu ubíhající do nekonečna a postupnými úpravami dospějeme až k originálním grafickým návrhům.

učivo:

- uplatnění dekorativní plochy v užitém i volném umění
- vztahy a uspořádání prvků v ploše (pravidlo, řád, kontrast, rytmus, struktura)
- manipulace fotografického obrazu

výstupy: žák:

- kombinuje prvky ve vztahu k celku
- uplatňuje vlastní tvůrčí záměr a dále jej rozvíjí
- spolupracuje s ostatními, vnímá sounáležitost jednotlivce a celé skupiny

autoři děl: Z. Ságlová, M. Blabolilová

ikony: štětec, Vv, Dv, Osv, ICT, 120 min.

pozn.: tento program volně navazuje na program 2D, doporučeno pro žáky 7.–9. ročníku ZŠ

Kupte si to nejlepší!

Necháváte se unést reklamou? Propagace nového zboží byla vždy potřebou obchodníků a také obživou mnohých grafiků. Jejich práce má někdy ty nejvyšší umělecké kvality, a proto propagační grafiku nesmíme opominout na naší průzkumné pouti světem výtvarného umění. Zkuste si, jaké to je, mít za úkol prodat zboží dobrým plakátem.

učivo:

- vztahy a uspořádání prvků v ploše (obraz a text)
- tiskoviny, reklama
- koláž, elektronický obraz
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření (prezentace, diskuse, obhajoba výsledků tvorby)

výstupy: žák:

- variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- k tvorbě metody uplatňované v digitálních médiích – počítačová grafika
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky

autoři děl: F. Zelenka

ikony: štětec, VV, Čj, ICT, 120 min.

Viditelná a neviditelná geometrie

Můžeme vztah tvarů a linií v uměleckých dílech vyjádřit čísly či matematickými zákony? Nebo jsou dokonce umělci, kteří s matematikou záměrně pracují? Jaká čísla a jaká geometrie se skrývají za viditelnými tvary? Na uměleckých dílech z 20. století prozkoumáme problémy matematické kompozice, osové symetrie, prostorové geometrie a číselných řad.

učivo:

- popis reálného světa matematickým zobrazením
- číselné vyjádření kompozice, úhly a poměry linií a tvarů, zlatý řez, osová symetrie
- prostorová geometrická tělesa a jejich části (válec, koule, kužel, kvádr)

výstupy: žák:

- nalézá geometrické vztahy a matematická vyjádření kompozičních vztahů obrazu
- užívá geometrická tělesa jako prostředek svébytného vyjádření
- nalézá mezioborové vztahy matematiky, geometrie a výtvarného umění

autoři děl: B. Kubišta, Z. Sýkora, M. Grygar, R. Kratina, S. Kolíbal, J. Knowles

ikony: štetec, VV, M, 120 min.

V zajetí Múzy

Jak vypadá naše Múza a jakou řečí k nám promlouvá? Přesvědčíme se, zda i neviditelné má svůj jazyk a podobu. Zaměříme se na obrazy z konce 19. století zachycující vnější i vnitřní svět člověka. Cestou nás doprovodí symboly, které nám budou klíčem k odhalení jejich tajemství... Co a jak sdělit obrazem si vyzkoušíme při tvorbě vlastního díla.

učivo:

- rozvíjení vnímání uměleckých děl
- odkrývání symboliky v uměleckých dílech a její vědomé používání při tvorbě vlastního díla
- komponování obrazu na základě barev, tvarů a vztahů jednotlivých prvků v obraze

výstupy: žák:

- vyjadřuje své představy a pocity v tvořivých činnostech
- objevuje možnosti, jak porozumět uměleckému dílu
- vnímá umělecké podněty a porovnává různé způsoby jejich čtení

autoři děl: M. Švabinský, J.V. Myslbek, M. Pirner, J. Preisler

ikony: štetec, VV, ČJ, 120 min.

Programy s prvky dramatické výchovy

Stavby kolem nás

Jaká by měla stavba být? Lze postavit cokoli kdekoli? Žáci budou poznávat práci architekta a uvědomí si, že dobrou stavbu nedělá jen její vzhled, ale také funkčnost a sepětí s prostředím, ve kterém se nalézá. Program je veden metodami dramatické výchovy, rozvíjí kritické myšlení dětí a jejich vnímání estetických kvalit prostředí.

učivo:

- vztah člověka a životního prostředí
- architektura, její vizuální a funkční stránka

výstupy: žák:

- rozlišuje mezi různými podobami vztahu člověk – architektura – životní prostředí a vysvětluje je
- vnímá estetické hodnoty životního (včetně městského) prostředí
- rozvíjí své základní dovednosti potřebné pro spolupráci s ostatními

autoři děl: K. Hubáček, J. Fuchs, O. Tyl, A. Šrámková

ikony: maska, Vv, Dv, Env, Osv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–7. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

Pohyblivé obrazy

Víte, jak vzniká animovaný film? V programu založeném na dramatizaci známé české pověsti o Křesomyslu a Horymírovi si to vyzkoušíme a naučíme se jednoduché animační technice. Budeme pracovat metodami dramatické výchovy a využívat digitálních fotoaparátů.

učivo:

- animovaný film
- základní stavební prvky příběhu
- staré pověsti české

výstupy: žák:

- vysvětlí princip, na kterém je založena animace
- vstupuje do rolí a přirozeně v nich jedná a spolupracuje se skupinou na tvorbě „jevištní“ situace
- interpretuje pověst o Křesomyslu a Horymírovi
- používá digitální fotoaparát k tvůrčí práci
- rozvíjí své komunikativní, sociální a personální kompetence

autoři děl: J. Trnka

ikony: maska, kazeta, fotoaparát, Dv, Čj, Čjs, 120 min.

pozn.: doporučeno pro žáky 3.–6. ročníku ZŠ, max. 20 žáků ve skupině

Programy využívající multimédia a digitální technologie

Moje místo

Kdo rozhoduje o tom, co je umělecké dílo? Čím je prostor galerie a Veletržního paláce jedinečný? Kdo nás při jejich návštěvě pozoruje? Vydejme se spolu na speciální procházku expozicí moderního umění od roku 1930 do současnosti spojenou s malým kvízem o ceny. Zkusíme v galerii vnímat i jiná místa než při obvyklé návštěvě. Pomocí diktafonu si zaznamenejme své zážitky a pozorování. Nahrávky publikujeme na speciální webové stránce <http://www.mojemisto.net/> přímo během programu, a učiníme je tak přístupnými všem uživatelům sítě internet. **Média:** digitální diktafon, software Macromedia Fireworks a Dreamweaver.

učivo:

- galerie a její funkce: úloha kurátora a expozice při prezentaci uměleckých děl a vytváření kontextu jejich vnímání.
- formulace zážitků z galerijního prostředí, vyjádření postoje a hodnocení
- ovládání digitálního diktafonu

výstupy: žák:

- dokáže vyjádřit slovně a zaznamenat vlastní prožitky a soudy z expozice umění 1930 do současnosti s vědomím jejich veřejné prezentace v síti internet
- dokáže doplnit v programu Dreamweaver existující soubor webové stránky o vlastní data
- rozvíjí své schopnosti kritického hodnocení uměleckých děl, sociální a komunikativní kompetence a ICT gramotnost

autoři děl: E.Munch, J. Černický, J. Křížek, škoda Felicie (umění od r. 1930 do současnosti)

ikony: VV, ICT, PC, 150–180 min.

pozn.: Program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 žáků

Umění (v) pohybu

Jak by František Kupka pojal svoje abstraktní malby s tematikou pohybu, kdyby měl k dispozici digitální fotoaparát a software, který používají současní VJ-ové? Navštivte se svými žáky naši multimediální laboratoř a vytvořte si krátký klip, v němž můžete vyzkoušet rozpohybovat fotografie detailů abstraktních Kupkových maleb v závislosti na hudebním podkladu. **Média:** digitální fotoaparát, software ArKaos VJ.

učivo:

- film a jeho složky – obraz, pohyb, zvuk, jejich vzájemný vztah a vliv na obsah a formu filmu, vznik iluze pohybu
- vytváření kompozice obrazu (digitální fotografie) a zvuku, synchronizace, koláž
- souvislost abstraktních obrazů F. Kupky a soudobého avantgardního filmu
- některé příklady umění nových médií, VJ – ing a jeho možnosti

výstupy: žák:

- dokáže určit základní složky animovaného filmu a možnosti, jak s nimi dále tvůrčím způsobem manipulovat
- používá již existující vizuální materiál k vytváření nových vlastních vizuálně obrazných vyjádření a sdělení
- ovládá základní principy synchronizace hudební ukázky a doprovodného obrazu v programu Arkaos VJ

autoři děl: František Kupka, Oskar Fischinger, Nan June Paik

ikony: VV, HV, ICT, 150–180 min.

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 žáků

Digitální hrátky – záludnosti interpretace

Jak se liší klasická, analogová a digitální fotografie? Co znamená INTERPRETOVAT umělecké dílo, jež už někdo vytvořil? A proč současní umělci tento postup tak často používají? Pokusíme se spolu interpretovat multimediální instalaci Mileny Dopitové s tematikou stáří a vytvořit vlastní inscenovanou a dodatečně manipulovanou fotografii.

Média: digitální fotoaparát, software Gimp.

učivo:

– digitální a klasická fotografie, jejich technická specifika a možnosti v umění i běžném užívání

– význam pojmu interpretace

– stáří jako etapa v životě člověka, pocity a prožívání seniorů

– manipulace digitálního fotografického obrazu

výstupy: žák:

– dokáže upravit základní parametry digitální fotografie (jas a kontrast, vyvážení barev, rozlišení, velikost...) v software a používá jeho nástroje k podpoření svého autorského tvůrčího záměru

– rozpoznává princip interpretace na sérii souvisejících uměleckých děl

– rozvíjí své schopnosti interpretovat současné umění, sám interpretuje díla svých spolužáků, ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

autoři děl: M. Dopitová, E. Munch, J. Surůvka, J. Černický

ikony: VV, ICT, PC, 150–180 min.

pozn.: Program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 žáků

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy s výtvarnou aktivitou

Zrození abstrakce

Vydejte se s námi ke kořenům procesu tvoření. Objevte světy, které jsou našemu oku zdánlivě skryté. Poznejte klíčovou roli F. Kupky pro vznik abstraktního umění. Budeme nejen porovnávat různé výklady děl, ale i samostatně tvořit. Inspirací nám budou různé tvary a formy, které přetvoříme a zaznamenáme digitálními fotoaparáty.

učivo:

– proměnlivost tvaru a obrazu v čase

– role autora, příjemce a interpreta

– osobnost a dílo Františka Kupky, počátky abstraktního umění

výstupy: student:

- charakterizuje a porovnává své a autorovy zdroje tvorby
- identifikuje pro díla charakteristické výtvarné prostředky
- zapojuje fantazii a volí vhodné prostředky pro vyjádření své představy

autoři děl: F. Kupka

ikony: štětec, fotoaparát, Vv, Př, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů

Expres v umění jako věčně se vracející princip

Společně nahlédneme do neuvěřitelně plodného a inspirativního světa střední Evropy na počátku 20. století, kdy dochází ke změnám, které navždy poznamenají umění a jeho vnímání. Pojdme se zblízka podívat na přerod secese do různých typů expresionismu a na cestu tonální hudby k atonální. Program pracuje s propojením hudebních ukázek s obrazy a je doplněn výtvarnými aktivitami.

učivo:

- vývoj hudby v Evropě na počátku 20. století (od R. Strausse k A. Bergovi)
- „interpretace“ znějící hudby – slovní charakterizování a vlastní soudy
- interakce s vizuálně obrazným vyjádřením secese a expresionismu v roli příjemce

výstupy: student:

- vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a výtvarným uměním
- rozlišuje umělecké směry (secese, expresionismus)

autoři děl: G. Klimt, E. Munch, E. Schiele, G. Grosz, R. Strauss, G. Mahler, A. Webern, A. Berg

ikony: kazeta, štětec, list, Hv, Vv, Nj, 90 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, program volně souvisí s programem Obraz a hudba na počátku 20. století, který také pracuje s hudebními ukázkami

Okna duše dokořán

Při rozboru děl známých umělců se studenti seznámí s uměním symbolismu, secese a expresionismu. Poznají i mimovýtvarné souvislosti podmiňující vznik a podobu těchto směrů, jimž je společné soustředění na „nitro“ člověka. Program je založen na diskusi, aktivní práci studentů a doplněn výtvarnou aktivitou.

učivo:

- symbolismus, secese a expresionismus ve výtvarném umění a literatuře
- kulturně historická situace přelomu 19. a 20. století

výstupy: student:

- rozlišuje mezi uměleckými směry (symbolismus, secese, expresionismus), popíše jejich hlavní znaky a rozpozná jejich ukázky
- objasní kulturně-historické souvislosti vzniku uměleckých směrů

autoři děl: E. Munch, G. Klimt, O. Kokoschka

ikony: štětec, kniha, Vv, Čj, D, 120 min.

Obraz a hudba na počátku 20. století

Nerozumíte abstraktnímu výtvarnému umění? Máte pocit, že klasická hudba 20. století je jen změř' zvuků? Nabízíme vám cestu k pochopení těchto fenoménů skrze jejich propojení. Přijměte pozvání na dobrodružnou cestu za novým tónem, barvou a tvarem.

učivo:

- vývoj hudby v první polovině 20. století (od L. Janáčka k A. Schönbergovi)
- interakce s vizuálně obraznými vyjádřeními uměleckých směrů na počátku 20. století v roli příjemce

výstupy: student:

- rozlišuje umělecké směry (expresionismus, kubismus, novoklasicismus, abstraktní umění)
- vyhledává a sleduje souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním
- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky a zkušenost

autoři děl: F. Kupka, E. Filla, J. Zrzavý, L. Janáček, A. Schönberg, I. Stravinskij

ikony: štětec, kazeta, Vv, Hv, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, volně souvisí s programem Expres v umění jako věčně se vracející princip, který také pracuje s hudebními ukázkami

Tělo jako médium

Ocitneme se na chvíli mezi obrazem a událostí, mezi fikcí a skutečností, zavedeme vás až na samotné hranice umění. Body art se stane náplní programu, ve kterém si představíme různé přístupy k tělovému umění u našich i zahraničních umělců. Výstupem bude tvorba ve výtvarném ateliéru šitá každému přímo na tělo.

učivo:

- tělové umění (body art) jako jedna z tendencí tvorby druhé poloviny 20. století až po současnost
- interpretace uměleckých děl a hledání jejich společných prvků
- zapojení svého vlastního těla do procesu tvorby s následnou reflexí

výstupy: student:

- interpretuje vybraná umělecká díla a hledá ve zdánlivě odlišných vyjadřovacích přístupech propojující článek
- zkoumá, kde leží hranice mezi uměním a skutečností
- vyzkouší si prožitek vlastního těla jako výtvarného výrazového prostředku

autoři děl: M. Dopitová, P. Štembera, E. Kmentová

ikony: Vv, Osv, 120 min.

Poetické vztahy

Dá se vše vyjádřit slovy? Dá se vše vyjádřit obrazem? Představme si, že slova jsou jako lodky plující po hladině oceánu, v němž voda představuje jejich významy. Už vás někdy oslovila zed? Vstupte do prostoru neviditelných vztahů a staňte se jeho součástí. Objevíme tenké hranice mezi chápáním slov, písmen a obrazů, objevíme zvláštní vztahy, které tvoří instalaci.

učivo:

- experimentální poezie, lettrismus, písmo, význam slov, kódy komunikace
- proměny komunikačního obsahu vizuálně obrazných vyjádření
- etudy propojující poezii a výtvarnou činnost
- instalace

výstupy: student:

- odhaluje různé principy vzniku experimentální básně a uplatňuje je při vlastní tvorbě
- porovnává různé způsoby uměleckého vyjádření a vztahy mezi nimi (básnictví, výtvarné umění)
- chápe slova, písmové znaky jako prostředky, ale i jako objekty zájmu

autoři děl: J. Valoch, J. Kolář, V. Burda, B. Kolářová

ikony: štětec, kniha, Vv, Čj, Dv, 120 min.

Ženské (v) umění

Múza nebo tvůrkyně, bojovnice nebo pečovatelka? Existuje specificky ženské nebo mužské umění? Tvoří mužští umělci jinak než ženy umělkyně? To vše jsou otázky, které vás možná napadnou při pohledu na umělecká díla umělkyň. Názor si však budete muset udělat sami.

učivo:

- různost přístupů k umělecké tvorbě ze strany tvůrce/tvůrkyně

- kulturní a společenské okolnosti vzniku vizuálně obrazných vyjádření
- specifika tvorby umělkyň světových i českých
- ženské osobnosti českého výtvarného umění 20. století

výstupy: student:

- reflektuje vliv individuálního i společenského prostředí a okolností na vznik vizuálně obrazného vyjádření
- dovede vysvětlit a kriticky se vyjadřovat k pojmům gender, ženské umění, feminismus
- uvažuje nad kulturními stereotypy a vyjadřuje se k nim prostředky současného výtvarného umění

autorky děl: M. Abakanowitz, M. Dopitová, B. Kolářová, M. Blabolilová, Z. Ságlová
ikony: Vv, Ov, štětec, 120 min.

pozn.: osudy a úlohou žen v umění do 19. století se zabývá program Za vším hledej ženu?! v klášteře sv. Jiří

Program s prvky dramatické výchovy

Tíseň od těla, světa a klenby nebes

Co se dá vyčíst ze stínu postavy, z její polohy těla, z gest a výrazu její tváře? Může nám socha sdělit něco více než jen, že autor dobře zvládnul hmotu? Pojďme rozpohybovat sochy, rozehrát rozhovory mezi mlčícími plastikami, pojďme najít pro naši oblíbenou sochu její přirozené prostředí a vztahy! Vytvořme společně dokonalé syntetické dílo (socha / obraz / slovo) přelomu 19. a 20. století. Budeme pracovat s díly J. V. Myslbeka, F. Bílka, B. Kafky a J. Štursy.

učivo:

- české umění na přelomu 19. a 20. století
- vizuálně obrazné znakové systémy
- metody dramatické výchovy (živý obraz, vnitřní monolog, tvorba dialogu)

výstupy: student:

- formuluje hodnoty a problémy přelomu století
 - uvědomuje si důležitost těla při komunikaci
 - rozvíjí sociální a komunikativní kompetence
- autoři děl:* J. V. Myslbek, F. Bílek, B. Kafka, J. Štursa
ikony: maska, list, Vv, Dv, D, 120 min.

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

České dějiny 20. století skrze výtvarné umění

1939, 1942, 1948, 1968, 1989... – zlomové okamžiky pro českou historii nebo pro české výtvarné umění? Co je ovlivněno čím? Předvídají umělci společenské události? S pomocí pracovních listů, ukázek dobových dokumentů a hlavně výtvarného umění ze sbírky Národní galerie projdeme osudovými událostmi české historie.

učivo:

- české výtvarné umění 20. století a jeho společenské, politické a historické kontexty
- významné události v českých dějinách 20. století
- vztah umění a politiky (ideologizace umění, angažované umění...)
- role umělce ve společnosti, subjektivní umělecké hodnoty ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané

výstupy: student:

- objasní širší společenské okolnosti vzniku uměleckých děl, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby
 - popíše významné mezníky české historie 20. století a uvede je do souvislosti s dobovým výtvarným uměním
 - na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace
 - posuzuje společenské jevy v synchronních i chronologických souvislostech provázané příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami
- autoři děl:* čeští umělci 20. století, např. J. Čapek, Skupina 42, M. Medek, M. Knížák, Z. Beran, E. Kmentová, M. Kunc
- ikony:* list, Vv, Dě, Zsv, 120 min.

Permanentní revoluce

Francouzské umění druhé poloviny 19. století a počátku 20. století přináší světu revoluci ve všech výtvarných vyjadřovacích a formálních prostředcích obrazu. Pojdme společně sledovat osvobození barvy, světla, rukopisu a prostoru obrazu od fotografické nápodoby a přání publika.

učivo:

- francouzské malířství 19. a 20. století
- umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)
- vývoj výtvarných a formálních vyjadřovacích prostředků obrazu

výstupy: student:

- vnímá relativitu barevného vidění, celistvost a rozklad tvaru
- vnímá vybrané umělecké dílo, popíše ho, představí spolužákům a obhájí svůj názor
- rozlišuje umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)

autoři děl: C. Monet, P. Gauguin, P. Cézanne, H. Matisse, P. Picasso

ikony: list, kazeta, Vv, Fj, Hv, 120 min.

Česká moderna aneb Boj o nového člověka

Nejsou si přelomy století podobné? Pocit krize a potřeba ji řešit. Jaký byl muž, žena, vztahy a prostor na konci 19. století? Studenti se seznámí s hlavními směry, umělci a klíčovými problémy přelomu století. Po výkladu budou studenti pracovat ve skupinách na srovnávání českých a evropských výtvarných děl.

učivo:

- umělecké směry na přelomu 19. a 20. století a česká moderna (symbolismus, impresionismus, secese)
- vizuálně obrazné znakové systémy výtvarných děl na přelomu 19. a 20. století z hlediska poznání a komunikace
- role subjektu tvůrce v uměleckém procesu

výstupy: student:

- rozlišuje umělecké směry (symbolismus, impresionismus, secese, expresionismus)
- porovnává vybraná díla (česká a evropská) s důrazem na shody, rozdíly a případné vlivy ve formě a obsahu
- spolupracuje ve skupině, obhájí svůj názor, respektuje názor ostatních

autoři děl: M. Švabinský, F. Bílek, J. Preisler, A. Slavíček, A. Mucha, C. Monet, A. Rodin, G. Klimt, E. Munch

ikony: list, Vv, Čj, D, 120 min.

pozn...: program navazuje na program České národní mýty a stereotypy v klášteře sv. Jiří

Surrealistická hra: Sen o náhodném setkání

Program studentům nabízí setkání se surrealistickým uměním a literaturou. V programu studenti diskutují a jsou motivováni k tvořivé výtvarné a literární práci. Z programu si odnášejí pracovní list s klíčovými pojmy, který jim umožní upevnit si získané znalosti mimo galerii.

učivo:

- surrealismus v českém výtvarném umění
- surrealismus v literatuře
- tvůrčí potenciál podvědomí

výstupy: student:

- rozpozná příklady děl surrealismu (odliší je od jiných uměleckých směrů) a uvede hlavní principy směru ve výtvarném umění a literatuře
- interpretuje surrealistická umělecká díla, uvědomuje si, jak je komunikace o nich ovlivněna jeho vlastní zkušeností
- ověřuje si pluralitu nahlížení uměleckých děl
- ověřuje si potenciál podvědomí pro tvůrčí činnost

autoři děl: Toyen, J. Štyrský, F. Janoušek

ikony: list, kniha, Vv, Čj, 120 min.

Umělci na okraji

Podivín? Outsider? Nezařaditelný? Mezi českými umělci 20. století nalezneme výrazné osobnosti, které zdánlivě vybočují z obecně přijímaných uměleckohistorických kategorií. Pojdme se společně podívat na jejich díla, pročíst deníky a literární pokusy a pátrat v jejich osudech po důvodech, okolnostech a přínosu jejich umělecké tvorby.

učivo:

- známé i méně známé „nezařaditelné“ osobnosti českého umění
- vliv politických a společenských okolností na podobu vizuálně obrazného vyjádření
- umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků
- rozvíjení subjektivního chápání uměleckých hodnot a jejich vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané

výstupy: student:

- se seznámí s tvorbou „outsiderů“ českého umění 20. století
- interpretuje vizuálně obrazné vyjádření ve vztahu k dobovým kulturním souvislostem
- uvědomuje si vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci uměleckých vyjádření, aktivně do něj vstupuje a respektuje jeho pluralitu

autoři děl: J. Váchal, Z. Pešánek, K. Šlenger, V. Boudník, P. Brázda, A. Diviš, V. V. Modrý

ikony: pracovní list, Vv, Čj, D, 90 min.

Nebojte se současného umění

Program studentům nabízí netradiční způsob přemýšlení o uměleckých dílech druhé poloviny 20. století. Studenti naleznou nový úhel pohledu na umění, které jim doposud nebylo srozumitelné. Budou interpretovat současné umění, nalézat a vysvětlovat své postoje k němu.

učivo:

- různost interpretací uměleckého díla a příčiny jejich vzniku
- umělecké dílo jako komunikační prostředek
- utváření a vysvětlování osobního postoje v komunikaci o uměleckém díle
- umění druhé poloviny 20. století

výstupy: student:

- interpretuje umělecké dílo a vychází přitom ze svých zkušeností a znalostí kulturně-historických souvislostí

– reflektuje (vysvětluje) závislost interpretace uměleckého díla na různých faktorech (kontext, divák atd.)

autoři děl: např. Z. Beran, M. Knížák, P. Štembera / W. Vostell, D. Rabinowitch

ikony: list, Vv, Čj, Zsv, 120 min.

pozn.: doporučeno pro studenty 3.–4. ročníku SŠ, max. 20 studentů ve skupině, program volně navazuje na program Tajná řeč obrazů v klášteře sv. Jiří

Hodnota umění a umělecká hodnota ve 20. století

Co je to hodnota v umění? Jak se pozná „hodnotné“ umělecké dílo? Potřebujeme umění v našem životě? Výtvarná díla od kýče až po skandální akce 60. let mnohdy vzbuzují u diváků rozporuplné emoce. V programu zabývajícím se uměním druhé poloviny 20. století budeme společně hledat odpovědi na tyto nelehké otázky. Vyjdeme z teorie estetiky Tomáše Kulky, že umělecká a estetická hodnota nejsou totéž.

učivo:

– umělecká a estetická hodnota vizuálně obrazného vyjádření

– výtvarné umění 20. století v kontextu dobové společenské situace

– ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření

– vytváření vlastního estetického soudu, jeho zdůvodňování a porovnávání s názory ostatních

výstupy: student:

– sleduje a hodnotí umění 20. století na pozadí historických, společenských a technologických změn

– přistupuje vstřícně, tolerantně i kriticky k uměleckým i mimouměleckým vizuálně obrazným vyjádřením, své hodnocení dokáže zdůvodnit

– rozlišuje pojmy estetická a umělecká hodnota a dovede je vysvětlit na příkladech umění 20. století

– užívá jazyka umění jako prostředku k vyjádření jevů, stavů a názorů

autoři děl: M. Raysse, H. Nitsch, J. Beuys, P. Sedgley, New New Painters

ikony: pracovní list, Vv, 120 min., Člověk a společnost

pozn.: pořad volně navazuje na program Umění a kýč v klášteře sv. Jiří

Programy využívající multimédia a digitální technologie

3007 – Blízká budoucnost

Představme si, že jsme kurátory – archeology a máme možnost prozkoumat díla současného umění s odstupem tisíce let. Jak v tehdejší době konzumu vypadala země, a jak její obyvatelé? Na prozkoumávání tisíc let starého hard disku použijeme současný software k vytváření manipulovaných fotografií. Vlastní kresbu třpytivými materiály naskenujeme a poté vmontujeme do fotografie. Zdrojem budou díla umělecké skupiny New New Painters. **Média:** digitální fotoaparát, scanner, software Gimp.

učivo:

– utopie a vize budoucnosti, člověka a jeho život za 1000 let – vizualizace představy v netradičním materiálu

– základy ovládání digitálního fotoaparátu

– základy úpravy digitálního fotografického obrazu v prostředí freeware programu Gimp

výstupy: student:

– používá nástroje editoru digitálních fotografií za účelem vytvoření vlastního vizuálně obrazného vyjádření, formuluje si autorský záměr a volí odpovídající prostředky k jeho vyjádření

– prezentuje výsledky před skupinou, obhájí svůj záměr, konfrontuje jeho čitelnost s interpretacemi svých spolužáků

autoři děl: malby umělecké skupiny New New Painters

ikony: VV, ICT, MV, 150–180 min.

pozn.: tohoto programu se může zúčastnit max. 15 studentů

Animovaný film a minimalistické sklony

Tvůrci amerického umění minimalismu o svých dílech tvrdili: „Vidíte to, co vidíte“. Co tím mysleli? Pojďme prozkoumat obrazy a objekty, které minimalisté vytvářeli. Dojem, či příběh, jež v nás tato zdánlivě bezobsažná díla vyvolají, se pokusíme vizualizovat jednoduchou kreslenou animací. O vzniklých videích budeme poté diskutovat ve skupině.

Média: digitální fotoaparát, software Moviemaker.

učivo:

- umění minimalismu 70. let 20. století
- vyjádření prožitků jednoduchou kreslenou animací

výstupy: student:

- porozumí motivům vzniku minimalistického umění
- rozvíjí své abstraktní myšlení
- pracuje s digitálním fotoaparátem za účelem vytvoření animace, sleduje jasně vymezený záměr
- zdokonaluje prezentaci vlastního sebevyjádření
- konfrontuje svůj záměr při tvorbě vizuálně obrazného vyjádření s jeho obecnou srozumitelností
- rozvíjí své komunikační a sociální kompetence

autoři děl: L. Fontana, G. Brecht, J. Knowles, A. Nemours, M. Smetana

ikony: VV, PC, 150–180 min.

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 studentů

Zvuk v umění

Jakým způsobem pracuje současné umění se zvukem? Jaké různé zvuky mohou objekty a sochy vydávat? Studenti prozkoumají expozici zahraničního umění a pomocí diktafonů a software na úpravu a střihání zvukových záznamů vytvoří ve skupině vlastní dílo-instalaci, reagující na prostor galerie a jeho zvuky. **Média:** digitální diktafon, software Audacity

učivo:

- zvuk jako elektromagnetické vlnění, vnímání zvuku člověkem, podmínky nezbytné k jeho šíření, frekvence
- grafické znázornění zvuku, zvuk a šum
- zvukové umění, objekty pracující se zvukem v umění poslední třetiny 20. století

výstupy: student:

- fyzikálně definuje zvuk a za jakých podmínek dochází k jeho šíření
- vnímá různé možnosti, jakými současné umění pracuje se zvukem
- uvědomuje si závislost lidského vnímání světa na zvucích
- pořizuje zvukový záznam prostředí digitálním diktafonem, manipuluje se zvuky

autoři děl: P. Vargová, J. Jones, P. Sedgley, A. Guzzeti

ikony: VV, F, HV, 180 min.

pozn.: program z kapacitních důvodů určen skupinám o počtu max. 23 studentů

E-learningový kurz o umění videoartu pro ZŠ A SŠ:

Chytání vzpomínek

Chcete se setkat se současnou umělkyní a jejími díly přímo v hodinách výtvarné výchovy nebo IVT? Stáhněte si nový e-learningový kurz o současném videoartu a prozkoumejte svou

vlastní paměť, paměť umělkyně Pavly Scerankové i paměť uživatelů internetu. Co mají společného? Navíc si vytvoříte vlastní videoart, který můžete vystavit ve webové galerii <http://www.galerie-chytanivzpominek.net>, kde si jej může prohlédnout kterýkoliv návštěvník internetu.

učivo:

- současné umění nových médií: videoart, digitální fotografie – jejich vyprávěcí schopnosti
- reflexe role umělce v současném umění.
- paměť, vzpomínky a možnosti jejich uchování.

výstupy: student:

- porovnává umělecké dílo, své vlastní čtení a záměry umělkyně
- konfrontuje vlastní představu o osobnosti umělce s vystupováním Pavly Scerankové
- vytváří krátké vyprávění, určuje klíčová slova svého textu a vyhledává na jejich základě obrázky v síti internet, vytváří vlastní krátký videoartový klip.
- uvědomuje si soukromý a veřejný prostor internetu
- zkoumá vlastní schopnosti zapamatování, porovnává vlastní paměť se společnou pamětí uživatelů internetu

autoři děl: P. Sceranková

ikony: VV, ICT, cca 90–120 min.

pozn.: kurz je zdarma k dispozici na CD nebo ke stažení na internetu po obdržení přístupového hesla, v případě zájmu nás kontaktujte na e-mailu: artcrossing@ngprague.cz

Multimediální vzdělávací programy a e-learningový kurz Chytání vzpomínek vznikly rámci projektu ARTCROSSING – multimediálního vzdělávacího projektu pro žáky, studenty a učitele, realizovaného ve Veletržním paláci v letech 2006–2008, podpořeného Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hl. města Prahy.

Pro podrobnější informace o programech a metodických materiálech, e-learningovém kurzu či publikaci pro pedagogy navštivte www.artcrossing.cz

Komentované prohlídky

Komentované prohlídky s pracovním listem

(výklad a pracovní list, 90–120 min.)

Umělecké směry přelomu 19. a 20. století

Umělecké směry první poloviny 20. století

Umělecké směry druhé poloviny 20. století

Komentované prohlídky s literárními ukázkami

(výklad a práce s literárními ukázkami, 120 min.)

Česká moderna (M. Švabinský, J. Preisler, A. Slavíček, F. Bílek, J. Zeyer, O. Březina)

Na perutích francouzské literatury (G. Courbet, C. Monet, V. van Gogh, P. Picasso, Ch. Baudelaire, M. Proust, G. Apollinaire)

Komentované prohlídky s výtvarnými etudami či ukázkami soudobé hudby či literatury

(60–120 min.)

Abstrakce a nepředmětná malba (Toyen, Z. Sýkora)

Skupina 42 (F. Hudeček, L. Zívř, F. Gross, K. Lhoták)

České umění 60. a 70. let (doplněno hudebními ukázkami)

České umění od 70. let do současnosti (A. Šimotová, G. Dokoupil, M. Jetelová)

Světové umění druhé poloviny 20. století (G. Mathieu, L. Fontana, J. Beuys, W. Vostell)

Užitě umění a průmyslový design 20. století (kubismus, art deco, styl „Brusel“)

pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům Vaší skupiny

Vytváříme také vzdělávací programy, které rozvíjejí téma divadelních představení v divadle Komedie jako např. Petrolejové Lampy nebo Lvíče. A spolupracujeme s kinem Světozor na propojení filmových vzdělávacích programů s programy pro SŠ ve Veletržním paláci.

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Za oponou

Zveme vás do světa nejen divadelních scén, kde nahlédneme do pracovní scénoграфů a osvětlovačů. Co všechno dokáže hra světla a stínu? Čeká nás vytváření vlastního modelu a experimenty s osvětlením prostoru scény. Jakou atmosféru se vám podaří vykouzlit například pomocí barevného světla a stínohry?

Autoportrét

Portrét má nekonečně mnoho různých podob a s autoportrétem je to možná ještě trochu zapeklitější. Co vám vlastní portrét může prozradit o sobě samém? Kolik tváří máte? Podíváme se na různá zpracování podobizny v umění a necháme se inspirovat k vlastní práci.

Rozrostliny

Co všechno nám může napovědět malý detail z rostlinného těla? Zdáčky, zblízka a nakonec i zevnitř prozkoumáme tvary rostlin. Způsob jejich růstu i specifické vlastnosti zkusíme napodobit ve vlastní výtvarné práci. Na průzkumné cestě galerií také objevíme, co mohou mít rostliny společného s uměleckými díly.

PROGRAM NEJEN PRO SKUPINY SE ZRAKOVÝM OMEZENÍM

Od luku k motocyklu

Jak si představujete hrdinu? Sochy jsou někdy vyznáním obdivu k určitým lidským vlastnostem, které rozpoznáme například v tělesné konstituci, postavení těla, gestu či mimice figury. Hmatem a vlastní představivostí zkusíme odhalit, k čemu odkazují, co symbolizují a jak spolu souvisejí dvě velké plastiky. Při společném modelování vytvoříme symbolický předmět na podporu „vlastního hrdiny“.

učivo:

- reflexe haptického vnímání sochy
- asociační hry (propojování různých smyslových vjemů)
- hrdinové v antické mytologii a v moderním světě

výstupy: účastník:

- porovnává tvar, objem a strukturu povrchů
- uplatňuje při vnímání soch hmat
- propojuje různé smyslové vjemy

autoři děl: A. Bourdelle, O. Švec

ikony: štětec, ruka, Vv, 60–120 min.

PROGRAM PRO SKUPINY S PORUCHAMI UČENÍ A FYZICKÝM OMEZENÍM

Zářivé světy

Dívali jste se někdy v noci na oblohu a sledovali, jaké hvězdné království nám otevírá? Představte si, že stejně tak se hvězdy dívají dolů na Zem. Připravme jim společně světelnou podívanou! Někteří umělci se o to, zdá se, už pokusili. Budeme pozorovat, jakým způsobem ve svých dílech využívají světlo.

učivo:

- přímé pozorování kulturních objektů i přírodních jevů, rozhovor o výsledku pozorování
- spontánní hra, experimenty s materiálem a předměty (uspořádání apod.)

výstupy: účastník:

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí tvorbou UV světelných kompozic
- spolupracuje s ostatními

autoři děl: Z. Pešánek

ikony: štětec, 60–120 min.

LEKTORSKÉ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ:

Doprovodné programy ke krátkodobým výstavám

K výstavám připravujeme vzdělávací programy a komentované prohlídky pro všechny stupně škol a komentované prohlídky pro pedagogy.

Studijní materiály pro pedagogy ke krátkodobým výstavám

Nově jsme pro vás připravili studijní materiály, které vám pomohou lépe se připravit na návštěvu výstavy s žáky a studenty. Materiály zahrnují informace o výstavě, slovníček pojmů a náměty na úkoly, kterých můžete využít přímo při návštěvě výstavy nebo ve výuce. Studijní materiály jsou ke stažení na webových stránkách Národní galerie v Praze.

Vzdělávací programy v cizích jazycích

Vyučujete na své škole v angličtině, němčině nebo francouzštině? Spolupracujete se zahraničními školami na výměnách a stážích? Využijte naší nabídky realizace vzdělávacích programů v cizích jazycích.

Semináře a kurzy pro pedagogy

Nabízíme bohatou škálu kurzů a seminářů pro další vzdělávání pedagogů. Spolupracujeme s lektory vysokých škol, teoretiky umění a současnými umělci, abychom vás seznámili s aktuálními tendencemi ve vzdělávání.

Programy pro skupiny návštěvníků se speciálními potřebami

Připravujeme prohlídky a výtvarné dílny pro školní či zájmové skupiny se speciálními potřebami. Nabízíme vám školené lektory a inspirativní prostředí.

Nenašli jste, co jste hledali?

Schází Vám v nabídce program k tématu či problému, kterým se chcete věnovat?

Neváhejte nás kontaktovat telefonicky nebo e-mailem a informovat se o nových programech, které přibývají v průběhu celého školního roku. Možná pracujeme zrovna na tom vašem, možná od vás získáme inspiraci pro další práci.

Při tvorbě nových programů se zaměřujeme na mezioborové vztahy s dalšími uměleckými obory (literatura, hudba, divadlo, pohyb...), obory přírodních věd či začleňování Průřezových témat RVP (Mediální výchova, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova ad.).

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech.

Programy a komentované prohlídky připravili:

Adéla Miškanin Holubová, Monika Sybolová, Barbora Škaloudová, Lucie Štůlová Vobořilová, Šárka Augustinová, Tereza Beranová, Petra Bidlasová, Oldřich Bystřický, Pavla Černochová, Jana Domšová, Irena Ellis, Ondřej Horák, Klára Hušková Smyczková, Markéta Ježková, Michaela Kabátníková, Blanka Lhotáková, Jana Machalíková, Martina Pešková, Anna Kotrbová Rejchrtová, Hana Rosenkrancová, Zdenka Morávková, Zuzana Sommernitzová, Adriana Šmejkalová, Michaela Trpišovská, Anna Zajícová

Za spolupráci děkujeme: Daniele Fochové, Markétě Pastorové, Pavlu Sládkovi

Autoři multimediálních programů:

Pavel Ryška, Pavel Mrkus, Matěj Smetana, Michaela Thelenová, Radka Mullerová, Petra Vargová, Lucie Štůlová Vobořilová, Adéla Miškanin Holubová, Barbora Škaloudová, Blanka Lhotáková

Autoři e-learningového kurzu: Anna Babanová, Sylva Francová; autoři aplikace: DFG, Matěj Smetana; zvuk: Džian Baban; spolupracovali: Zdenka Effová, Jitka Ferencová, Daniel Franc, Marie Fulková, Ivan Hartmann, Adéla Miškanin Holubová, Lucie Chocholová, Leonora Kitzbergerová, Jarmila Orkiszová, Pavla Sceranková, Simona Svatošová, Barbora Škaloudová, Barbora Velebná, Lucie Štůlová Vobořilová, Dušan Záhoranský.

Multimediální vzdělávací programy a e-learningový kurz Chytání vzpomínek vznikly rámci projektu ARTCROSSING – multimediálního vzdělávacího projektu pro žáky, studenty a učitele, realizovaného ve Veletržní paláci v letech 2006–2008, podpořeného Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hl. města Prahy.

Pro podrobnější informace o programech a metodických materiálech, e-learningovém kurzu či publikaci pro pedagogy navštivte **www.artcrossing.cz**